

- Research Article -

**SHIPRIDER AGREEMENTS AND JURISDICTION OVER
INTERNATIONAL MARITIME CRIMES
(TRANSITION FROM COMBATTING DRUG AND ILLICIT
TRAFFICKING TO FIGHTING ILLEGAL FISHING,
MARITIME PIRACY AND ARMED ROBBERY
AGAINST SHIPS)***

*SHIPRIDER ANTLAŞMALARI VE ULUSLARARASI DENİZ
SUÇLARINDA YARGI YETKİSİ
(UYUŞTURUCUYLA VE KAÇAKÇILIKLA MÜCADELEDEN YASA
DIŞI BALIKÇILIK, DENİZ HAYDUTLUĞU VE GEMİLERE KARŞI
SİLAHLI SOYGUNLA MÜCADELEYE GEÇİŞ)*

Prof. Dr. Ademuni-Odeke**

ABSTRACT

A Shiprider Agreement (SA) also known as Shiprider Pact and Shiprider Memorandum of Understanding (Shiprider MOU) is a maritime legal

---

^H Hakem denetiminden geçmiştir.

* Bu makale 30/12/2019 tarihinde Yayınevimize ulaşmış olup, 22/01/2020 tarihinde birinci hakem; 16/01/2020 tarihinde ikinci hakem onayından geçmiştir.

** Professor of International Maritime Law and Policy, Special Advisor to Research Centre of the Sea and Maritime Law (DEHUKAM); Professor, Department of Maritime Law, Law School, Ankara University (ademun.odeke@gmail.com) (ORCID ID: 0000-0002-1573-6171).

Bu makaleye atıf için; Ademuni-Odeke, “Shiprider Agreements and Jurisdiction over International Maritime Crimes” DEHUKAMDER - Cilt: 2/Sayı: 2/Yıl: 2019, s. 345-414.

mechanism whereby, until recently, states parties undertake to avoid conflict of jurisdiction over arrests and prosecutions of suspected drug trafficking, illicit (narcotics) traffickers and illegal, unlawful and unreported fishing (IUUF). SAs originated and is prevalent between the United States (US) and especially island countries of the Caribbean in the Atlantic and the Pacific Island countries¹. The intention of the scheme is to link the offence, the flag state and the offender to a jurisdiction in the maritime space. The end product is like an ancient monarchical practice of the king performing a *Coup de-gra* on an animal fatally wounded by his courtiers. In its origin, it was more suited to anti-narcotics patrols and later other illicit trades and IUUF in most regions including West Africa. However, attempts to transpose the system to deal with piracy in East Africa (the Somali Basin and the North West Indian Ocean) (*Somali Piracy*) was not as successful. Other alternative international mechanisms were employed instead. However, there is no agreed definition of SAs. This article attempts to define SAs; deals with its history, functions and shortcoming; and provides viable alternatives especially with regard to the experiences of Somali piracy. The Article uses the three crimes of illicit traffic, piracy and armed robbery against ships and IUUF. The article argues that the experiment did not seem to work outside US spheres of influence. It also questions whether this is probably because the concept was alien to that part of the world. Instead other mechanisms had to be adopted. The article concludes that: there are political, economic' diplomatic and other interfaced factors to consider; the system developed and practised in North America, the Caribbean and the Pacific

---

¹ See generally, James Hurndell: "The Value of Ship Rider Agreements in the Pacific" Cog its ASIA Staff, December 10, 2014 <<https://www.cogitasia.com/the-value-of-ship-rider-agreements-in-the-pacific/>> (accessed on 20/12/2019).

region to deter drug trafficking could not be easily transitioned to combat other maritime crimes (maritime piracy); and for that matter in a different region (East Africa and the North-West Indian Ocean Region) of the globe.

Keywords: International Law of the Sea, Public International Law, Basis of State Jurisdiction, National Jurisdiction, International Jurisdiction, Illicit Traffic, Maritime Piracy, Armed Robbery at Sea, Illegal and Unlawful Fishing, Human Trafficking, Illegal Migration and Maritime Zones.

ÖZ

Shiprider Paktı ya da *Shiprider Mutabakat Zaptı* (*Shiprider MZ*) olarak da bilinen bir *Shiprider Antlaşması* (SA), uyuşturucu kaçakçılığı, yasadığı (narkotik) kaçakçılık ve yasa dışı, usulsüz ve kaçak balıkçılıkla (YUKB) ilgili tutuklamalar ve kovuşturmalarda yargı yetkisi ihtilaflarını önlemek için son zamanlara kadar taraf devletlerce uygulanan bir deniz hukuku mekanizmasıdır. SA'lar Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve özellikle Atlas Okyanusu'nda Karayipler'deki ve Büyük Okyanus'taki ada devletleri arasında ortaya çıkmış ve yaygınlaşmıştır². Bu düzenlemenin amacı saldırı, bayrak devleti ve saldırganı deniz uzamında bir yargı yetkisine bağlamaktır. Bu düzenlemenin çıktısı, antik monarşilerde ölüm pençesinde olan bir hayvana *son darbeyi* kralın indirmesine benzetmektedir. Kökenine bakıldığında, uyuşturucuyla mücadele devriyeleri için daha uygundur ama daha sonra Batı Afrika'yı da içine alacak şekilde birçok bölgedeki yasa dışı ticaret ve YUKB eylemleri için uygundur. Ancak, söz konusu sistemi Doğu Afrika'daki (Somali Havzası ve Ku-

² Bkz., James Hurndell: "The Value of Ship Rider Agreements in the Pacific" Cog its ASIA Staff, 10 Aralık 2014 <<https://www.cogitasia.com/the-value-of-ship-rider-agreements-in-the-pacific/>> (erişim tarihi 20/12/2019).

zeybatı Hint Denizi) ('*Somali Haydutluğu*') deniz haydutluğuyla mücadele etmek için uyarılma girişimleri başarılı olmamıştır. Bunun yerine başka uluslararası mekanizmalar kullanılmıştır. Ancak SA'ların üzerinde uzlaşmış bir tanımı yoktur. Bu makale SA'ları tanımlamaya; tarihini, işlevlerini ve eksikliklerini ele almaya ve özellikle de Somali Haydutlğundan elde edilen deneyimler ışığında uygulanabilir alternatifler sunmaya çalışmaktadır. Makalede kaçakçılık, haydutluk ve gemilere karşı silahlı soygun olmak üzere üç suç ve YUKB ele alınmaktadır. Makale shiprider deneyiminin ABD'nin etki alanları dışında işlemediğini ileri sürmektedir. Ayrıca, bunun nedeninin söz konusu kavramın dünyanın diğer bölgelerine yabancı olup olmadığını ve bunun yerine başka mekanizmaların hayata geçirilip geçirilemeyeceğini de sorgulamaktadır. Makale göz önünde bulundurulması gereken siyasi, ekonomik, diplomatik ve diğer çok yönlü sorunların olduğu ve Kuzey Amerika, Karayipler ve Pasifik bölgesinde uyuşturucu kaçakçılığını engellemek için oluşturulan sistemin farklı bölgelerde (Doğu Afrika ve Kuzey Batı Hint Denizi Bölgesi) diğer deniz suçlarıyla (deniz haydutluğu) mücadeleye kolaylıkla uyarlanamayacağı sonucuna varmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Deniz Hukuku, Uluslararası Kamu Hukuku, Devlet Yargı Yetkisinin Temeli, Ulusal Yargı, Uluslararası Yargı, Yasa Dışı Uyuşturucu Kaçakçılığı, Deniz Haydutluğu, Denizde Silahlı Soygun, Yasa Dışı ve Kaçak Balıkçılık, İnsan Kaçakçılığı, Yasa Dışı Göç ve Deniz Yetki Alanları.

***

I. INTRODUCTION

This article deals with jurisdictional problems encountered by attempted transition of SAs from combatting trafficking in narcotics in one region to fighting piracy and armed robbery at sea in another region. There is not generally agreed definition of a SA. However, by way of description, the nearest to a definition is that it is a bilateral *Memorandum of Understanding* (MOU) or Agreement normally between two countries which allows for boarding arrangements of each other's vessel by respective law enforcement agencies' personnel with a view to arresting suspects including within the parties' territorial, contiguous, exclusive economic zone (EEZ) and continental shelf. It was designed to combat illicit trade in narcotics but later extended to fight: other types of illicit traffic; IU-UF; maritime piracy; and related maritime offences. The scheme is the child of the United States (US) *Drug Enforcement Agencies'* (DEAs) practice originally in the Caribbean Sea. Thus, the Shiprider MOU had established boarding procedures for law-enforcement officials of either country to board and inspect. Traditionally used to combat drug trafficking and illegal fishing, SAs are designed to remove policing barriers in international maritime boundaries, and to stop smugglers and other criminals from taking advantage of shared territorial waters for illegal activities. The practice has been employed successfully in the Caribbean to fight drug traffickers. Critics of the system have likened it to *coup de gras/coup de grâce*³, a French phrase meaning blow of mercy, that is, a

---

³ A coup de (gras) grâce is a death blow to end the suffering of a severely wounded person or animal. It may be a mercy killing of mortally wounded civilians or soldiers, friends or enemies, with or without the sufferer's consent.

final killing blow that puts a fatally wounded person out of his misery; used to mean the action or event that finally destroys or ends something. Consequently, allowing an arresting officer from country A to board and arrest a national interdicted by vessel belonging to country B (US) would enable prosecution of the suspect in country A by removing the conflict of jurisdiction issues and vice-versa. By analogy, the wounding of the animal would be by a US officer in a US vessel while a national from a smaller country puts the handcuffs on the suspect. Central to the SAs is the creations and/or maintenance of a link between the offence, the nationality and/or flag of the shiprider's jurisdiction.

Having proved relatively successful in the Caribbean, the practice has ever-since spread to the Great Lakes in North America, the Pacific Islands and the South China Sea. The most recent attempted deployment being in the combat against piracy and armed robbery against ships in the Somali Basin and the Northwest Indian Ocean (*'Somali Piracy'*). Although the scheme was relatively successful in its original Caribbean operations, it has nevertheless hit problems elsewhere especially against Somali piracy. Against that backdrop, this article revisits the SA and argues that although relatively successful in the Caribbean, North America and the Pacific Regions, its attempted introduction to combat Somali piracy met with difficulty. For those and other reasons discussed below, alternative measures were found more suitable.

The exact history and origin of the system is not known⁴. However, in its modern existence it probably started in the 1960s by the *US-DEAs* to combat the smuggling of drugs into the country directly from Mexico and Latin America and later indirectly via the Caribbean and the Pacific Islands. The original primary targets were Mexico and Jamaica in what was known as the ‘*war against narcotics*. Its aim has now been extended to fighting related maritime crimes such as maritime piracy and IUUF. It seems to have been effective in its extension to other countries in North American (Canada and Mexico) and the island countries of the Pacific regions. Its further introduction to South East Asia (with China) was only partly successful⁵. The US has SAs with many countries⁶. However, attempts to deploy it against Somali piracy met with a lot of resistance and was abandoned in favour, Bilateral and Multilateral of MOUs Agreements and other alternative arrangements.

---

⁴ See for instance, Holger W. Henke: ‘Drugs in the Caribbean: The ‘Shiprider’ Controversy and the Question of Sovereignty’, *European Review of Latin American and Caribbean Studies / Revista Europea de Estudios Latinoamericanos y del Caribe* No. 64 (June 1998), pp. 27-47 (21 pages) dealing with dealing with: Sovereignty, Countries, Drug trafficking, Sovereign states, International cooperation, Territories, Diplomacy and Territorial waters aspects of SAs. <https://www.jstor.org/stable/25675778?seq=7#metadata_info_tab_contents> (accessed on 23/09/2019).

⁵ The Memorandum of Understanding (also referred to as the “Shiprider Agreement”) had established boarding procedures for law-enforcement officials of either country to board and inspect United States or People’s Republic of China flagged vessels suspected of drift-net fishing. The Memorandum of Understanding had also established a shiprider programme, which allowed People’s Republic of China fisheries enforcement officials to embark on United States Coast Guard cutters during each drift-net fishing season.

⁶ Some are permanent and others are temporary; for examples of SAs and countries with which the US has SAs see: <<https://glosbe.com/en/en/shiprider%20agreement>> (accessed 19/12/2019) an annex to this article.

Although SAs have been extended to the fight against human trafficking, illegal migration, maritime terrorism and related maritime offences, the aims of the article are limited to its assessment of the attempted deployment of SAs against Somali piracy, armed robbery against ships and the IUUF rather than full discussion on its nature and characteristics or its deployment against the said related crimes. In its approach and presentation, the article is divided as hereinbelow.

II. APPLICATION OF SAS IN NARCOTICS AND OTHER ILLICIT TRADE AND IUUF

A) APPLICATION TO NARCOTICS OPERATIONS

There has been a number of these:

- (1) The Caribbean (Jamaica, Guyana, Babados, etc);
- (2) The US-Canada (Great Lakes);
- (3) The US-Colombia/Mexico and Latin America (largest source of US market narcotics);
- (4) The US-Pacific Islands (Cook Islands Fiji, Kiribati, the Marshall Islands, the Federated States of Micronesia, Nauru, Palau, Samoa, Tonga, and Tuvalu, and Vanuatu including narcotics and IUUF);

In this latter category, the US concluded a SA with Palau and similar agreements were under negotiation with the Federated States of Micronesia and the Marshall Islands. Framework agreements negotiated and implemented to govern integrated Canada-U.S. law enforcement operations at the border (e.g., *Shiprider*) leading to the ability to track year-

over-year seizures. The US has SAs with the Cook Islands, Kiribati, the Federated States of Micronesia, the Marshall Islands, Nauru, Palau, Samoa, Tonga, and Tuvalu. Operations typically occur when U.S. Coast Guard ships are already patrolling nearby U.S. waters and high seas. However, these are small island territories highly dependent on the US and with no alternative to deprived naval resources threatened with international legal crimes. Some, like the Marshall Islands are dependent territories of the US. Although successful stories, they do not represent states that would wish to jealously guard their national sovereignty nor have the means to protect their maritime borders:

- (1) The US-People's Republic of China Agreement (mainly on IUUF);
- (2) The US-SEA Asia Agreement, limited to flagged vessels suspected of drift-net fishing. It was only partially successful;
- (3) US-West African Countries (Cape Verde, Ghana, Sierra Leone, Senegal and The Gambia); and
- (4) The China/Denmark/EU/Japan/UK/UN/US-East African Countries' *Transfer Agreements* (Tas) and MOUs.

This was the latest development and in a fight against Somali piracy. Intended to overcome the jurisdiction problems between the arresting and prosecuting countries, it failed.

B) TRANSITION TO IUUF

Illegal, unreported and unregulated fishing (IUU) depletes fish stocks, destroys marine habitats, distorts competition, puts honest fishers at an

unfair disadvantage, and weakens coastal communities, particularly in developing countries. It necessitated extension of the anti-narcotics' SAs to the anti-IUUF combats. The US, which has been at the forefront against IUUF, has negotiated an "enhanced" SA with Palau and the Marshall Islands. The enhanced SAs allows for the US to conduct enforcement without a local representative on board and for law enforcement officials to be embarked as ship riders aboard U.S. Navy vessels. Although enhancing SAs with the rest of the Pacific would increase the tools available to combat IUU fishing, it would also present other challenges due to sensitivities concerning sovereignty. Another option was to expand SAs to involve vessels of other countries other than those of the SA bilateral parties, especially those that had not undertaken fisheries enforcement. Fisheries monitoring and enforcement is an opportunity for emerging powers with expanding military capabilities to demonstrate their commitment to being responsible regional players. Allowing local officials to embark vessels while they patrol builds confidence. A U.S. Coast Guard boarding team that includes a *shiprider* from the Republic of the Marshall Islands, have operated on fishing vessels in the Pacific Ocean since 2015⁷.

Application of the SAs in the Pacific has a history. The Marshall Islands established the world's largest shark sanctuary in 2011. This banned commercial shark fishing in its vast stretch of ocean. So, when Marshallese *shipriders* aboard a U.S. Coast Guard cutter encountered an

---

⁷ U.S. Coast Guard Fisheries Enforcement Shiprider Operations: <<https://rmportal.net/biodiversity-conservation-gateway/what-we-do/legality-sustainability/fisheries-development/project-search/a-dd-a-project-activity/u.s>> (accessed on 22/10/2019).

illegal shark-fishing boat, they shut it down and fined the vessel US\$125,000. The success of the operation prompted a Government spokesman to comment that they had generated income from the law, and eliminated doubts those who thought that it would not be enforceable. The operation seemed successful and made a difference in the Marshall Islands. IUUF tuna fishing costs Pacific nations are estimated to have cost more than US\$600 million per year, according to a 2016 estimate. A World Bank study puts that number at up to US\$23.5 billion worldwide — or one in every five fish caught⁸. That makes a huge difference in people's lives in poor and geographically disadvantaged island countries. A World Bank research estimates that fisheries support the livelihoods of 10 to 12 percent of the world's population. It is argued that setting up these bilateral SAs allows the recipient island countries both protect their own EEZ and also help out and build capacity and capability with those countries with which they SAs. So, the system seemed to work in some regions like this. However, as noted below, that is not always the case in all regions.

III. ADVANTAGES AND DRAWBACKS OF SAS IN NARCOTICS AND ILLICIT TRADES

A) PERCEIVED ADVANTAGES OF THE SA'S

---

⁸ See, generally: <https://books.google.co.uk/books?id=tcLkKkg0rysC&pg=PA256&lpg=PA256&dq=World+Bank+Report+on+Shiprider+Agreements&source=bl&ots=O82gK6AYkK&sig=ACfU3U03UchCkDGAfec5VhOoxr905k1S3Q&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwjCj-7A1NvmAhUwQUEAHZj_A7YQ_6AEwAXoECAoQAg#v=onepage&q=World%20Bank%20Report%20on%20Shiprider%20Agreements&f=false> (accessed on 31/12/2019).

The SA advantages from the US co-operation with the Caribbean and Pacific region countries have included:

- (1) enhancement of co-operation among states to combatting cross border crimes;
- (2) transfer of technology and know-hows between the US and the recipient countries;
- (3) the savings to the developing countries from avoiding duplications of acquisition of expensive gears;
- (4) promotion of global approach to fighting international crimes; and
- (5) the aiding of conservations and environmental protection.

Those countries benefited from aids to sophisticated and expensive equipment, extensive training programmes and creation of adequate and able-bodied manpower. Against that background it was hoped that those transferable benefits, extended to anti-piracy and armed robbery, would be in the encouragement of all states and regional organizations in fighting piracy and armed robbery at sea off the coast of Somalia. Despite few differences, after all both offences have similarities and involve operations in maritime spaces and zones.

For piracy they would consider creating a centre in the region to coordinate information relevant to piracy and armed robbery at sea off the coast of Somalia, to increase regional capacity with assistance of UNODC to arrange effective SA or arrangements consistent with the *United Nati-*

ons Convention on the Law of the sea 1982 (“UNCLOS” or “the Convention”)⁹ and to implement the *Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Maritime Navigation, Protocol for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Fixed Platforms Located on the Continental Shelf* 1988 and 1988 and 2005 Protocols (“SUA Convention”)¹⁰, the *United Nations Convention against Transnational Organized Crime* (UNOC)1988¹¹, and other relevant instruments to which States in the region are party, in order to effectively investigate and prosecute piracy and armed robbery at sea offences. Traditionally used to combat drug trafficking and illegal fishing, SA are designed to remove lengthy procedural policing barriers and elaborate procedures in international maritime boundaries, and to stop smugglers and other organised maritime criminals from taking advantage of shared territorial waters for illegal activities. However, as will be apparent below the experiment that turned out not to be case. For they were successful in areas such as Canada where the US had near cultural-legal similarities, the Caribbean and Pacific islands where she had pre-existing bilateral arrangements, economic dominance, political influence and diplomatic leverages¹².

---

⁹ For text and details see: <https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf> (accessed on 12/12/2019).

¹⁰ For text and details see: <www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/SUA-Treaties.aspx> (accessed on 31/12/2019).

¹¹ For text and other details see: <<https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>> (accessed on 30/12/2019).

¹² LT Katie Braynard and Levi Read, “Shiprider program proves key to successful law enforcement on Great Lakes”; <<https://coastguard.dodlive.mil/2015/05/shiprider->

B) APPARENT DISADVANTAGES

1- Promoting Extraterritoriality of US jurisdictions?

The experience was not the case in South East Asia and the Indian Ocean where its cultural links are distant, dissimilar and with limited and/or none of the US diplomatic advantages. Foremost among its problems was the resistance in far flung regions of the Indian Ocean and South East Asian nations against the attempted application of US extraterritorial jurisdictions. Extraterritoriality is the state of US nationals being exempted from the jurisdiction of local law, usually as the result of diplomatic negotiations while at the same time extending application of US laws beyond its borders. Under the right of extraterritoriality nationals are granted immunity to prosecution under the laws of a country to the nationals of another country; under most circumstances, the foreign national is tried according to the home nation's laws and courts¹³. The US proximity was strong enough to force the Caribbean and Pacific island nations to acquiesce to the territorial applications of its laws and deployment of the Federal Bureau of Investigation (FIB) and other law enforcement agencies. Furthermore, attempted adaptation and extensions to non-narcotic surveillance was problematic. Consequently, one of the problems for its failure in the South East Asia and the North-West Indian Ocean was due to its perceived disadvantages, namely its threats to na-

---

program-proves-key-to-success-ful-law-enforcement-on-great-lakes/> (accessed on 18/12/2019).

¹³ For the history, problems and future prospects of extraterritoriality, see: <www.mfa.go.th/main/en/organize/1085/19297-The-Elimination-of-Extraterritoriality.html> (accessed on 31/12/2019).

tional sovereignty (below), threats of liability to the enforcers, attempted extraterritorial application of US laws and institutions its apparent bullying and neo-colonial baggage. Historically, this primarily applied to individuals, as jurisdiction was usually claimed on peoples rather than on lands.

2- Eroding Sovereignty of Small Nations?

The Caribbean and Pacific nations on grudgingly acquiesced to SAs operations limited to anti-narcotics and anti-IUUF. US attempts to transform into it into one of its major foreign policies relating to illegal migration, human trafficking and maritime terrorism, met resistance. Operating the system in or near these nations' territorial seas, contiguous zones, EEZ and continental shelves was viewed as abuse of sovereignty, dereliction of national jurisdiction and permitting extraterritoriality of US laws and neo-colonialism. As will be apparent below, they also involved dangers of being sued by own nationals, dereliction of national protection of citizens, rail-roading by the US, doing the dirty works and reviving the who debate of state jurisdiction in its internal/territorial/contiguous/EEZ. The harsh criticisms from their own nationals and organizations let to the relevant governments reviewing the protocols and procedures for implementation of the SAs with the US. The case in point was the alleged arrests and mistreatment of Jamaican nationals(fishermen) suspected of drug smuggling. There have other examples where the US coerce recipient island countries to sign SAs with terms so disadvantageous. It was alleged that the US had used threats of force, reduction in or removal of foreign aid to obtain the signing of the SAs. It is, therefore, not surprising that the scheme is not available

to Cuba, Venezuela and related regimes regarded as hostile by and/or to the US. It was under such SAs agreement that the Jamaican Government waived primary jurisdiction in respect of five Jamaican fishermen who were taken into custody by the US Coast Guard in 2017 in Haitian waters¹⁴. Four of the men brought a case against the US Coast Guard for alleged mistreatment, following their arrest and detention. The case embarrassed the US and Jamaican governments.

3- Threats Civil Liberties and Human Rights?

The above allegations of abuses also represented wider aspects of which involved the American *Civil Liberties Union* (ACLU). The ACLU agreed to provide the men with legal representation and the matter is now before a court of law in the US. A Jamaican Government official¹⁵ who made the announcement during a press briefing at her offices in New Kingston, noted that the review will be done to ensure that Jamaican citizens are treated in a humane manner and that their human rights are protected. “When the Government of Jamaica waived its primary right to jurisdiction, it did not waive the rights of its citizens to be treated humanely. We are committed to reviewing the processes to ensure that we have no inadvertent gaps and where they are found that they be closed,”

---

¹⁴ Anna C. Pratt (a1) and Jessica Templeman (a2) “Jurisdiction, Sovereignities and Akwesasne: Shiprider and the Re-Crafting of Canada-US Cross-Border Maritime Law Enforcement”:[26] Cambridge University Press-Online: 27 December 2018 <<https://doi.org/10.1017/cls.2018.>> (accessed on 17/12/2019).

¹⁵ Mrs. Johnson Smith, Jamaican Minister of Foreign Affairs and Foreign Trade, Senator the Hon. Kamina Johnson Smith, interviewed by the Jamaican Observer on June 25, see <www.jamaicaobserver.com/editorial/as-we-review-the-shiprider-agreement-_171122?profile=1100>> (accessed on 28/12/2019).

¹⁶ The critic of the system stressed that the Jamaican Government did not take the protection and promotion of the human rights of citizens very seriously, noting that the case brought by the men represented a significant juncture in the implementation of the SA. And that in the process the US was more interested in protecting its own nationals through waivers and the security of its interests rather than those of the nationals and governments of its SA partners. With those claims came the criticism of the SA threats to national jurisdictions

4- Threats to National Jurisdiction

A Guyanese government official complained that: “While we cooperate with partner countries on the basis of a common adherence to international human rights laws, we are actively looking at what processes and what provisions can be inserted into the protocols, into our procedures to address the concerns that have been raised by this ACLU case,”¹⁷ For those reasons Guyana was most reluctant to join the scheme. It took more than four years of intense pressure from the US, but Guyana joined 23 other countries in the region in signing an agreement that allows US officials to chase suspected drug smugglers into their national waters and airspace. Guyana had been a significant holdout in the region, worried that the *US Drug Enforcement Agency* (DEA) officials would willy-nilly enter national territory without gaining the necessary permission and

---

¹⁶ Ibid.

¹⁷ See UNODC, Ship riders': tackling Somali pirates at sea, see: <<https://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/ship-riders-tackling-somali-pirates-at-sea.html>> GEORGETOWN, Apr 12 2001 (IPS) (accessed on 13/11/2019).

without a local *shiprider* or law enforcement official on hand to make any arrests.

But¹⁸ a Guyanese Minister said after the Maritime Law Enforcement or SA approved the signing of the SA with the US. He said parliamentary approval would not be necessary in the case of emergencies. Officials were quick to put the best diplomatic face on the signing, that their two governments would now apply their energy and resources to strengthening the counter-narcotics capabilities of their countries¹⁹. This is because the fight against narco-trafficking is an international responsibility to which Guyana is committed²⁰. However, in the years it took Guyana to finally ink the accord, the country had accused the US engaging in blackmail. For instance, in 2005 a Guyanese request for US aid to search a ship bound for the Netherlands with a cargo of rice was denied. Cocaine had been found aboard the ship and local authorities needed help to probe deep below the waterline to see if larger quantities of the illegal narcotics were hidden in fuel tanks or false bottoms. Accusation of threats to national jurisdiction extended to those of bullying and neo-colonialism

5- Bullying and Neo-Colonial Connotations of

This accusation related to a long delay in an incident involving a foreign registered vessel until Guyana had acceded to US demand for a SA. The Malta-registered *M.V New Charm* remained in Port Georgetown for months, while local authorities tried to decide what to do in the face of

---

¹⁸ Ibid (quoting Roger Luncheon, Cabinet and Defence Secretary).

¹⁹ Ibid (quoting Ronald Godard, then new US Ambassador to Guyana).

²⁰ Ibid (Luncheon).

the US refusal. Eventually they released the Filipino crew, but kept the ship. The vessel, however, has never fully been searched because Guyana does not have the expertise to do the kind of investigation on it that is required. The Home Affairs Minister at the time called the US action “blackmail”²¹. However, with the Guyanese capitulation, with the signing of the *Shiprider Pact*, it became quite unlikely that any similar request would be denied. What’s more, Guyana stood to benefit from training for its drug agents, from high-tech equipment for searching ships and aircraft and from a gift of three patrol vessels from the US. Officials quietly acknowledge that their anxiety to have the ships stems from the fact that government has made equipping the Guyana Defence Force a priority because the country nearly went to war with its neighbour Suriname in 2014, over potentially rich offshore oil fields, which both nations insist lie within their territory. The other incident involved the government of Suriname. Compared to Guyana, Suriname had spent US\$49m buying about eight modern vessels to patrol its own waters. But Guyana has no comparable fleet and its Coast Guard has even had to borrow a trawler from a commercial fishing operation to do patrols.

IV. TRANSITION OF SAS TO MARITIME PIRACY AND ARMED ROBBERY AGAIST SHIPS

A) PROBLEMS TRANSITION TO PIRACY

Unlike narcotics, piracy is an international crime which permits any nation to arrest suspects anywhere on the high seas and prosecute them in

---

²¹ Ibid (quoting Hon. Ronald Gajraj).

own domestic courts²². That would, therefore, eliminate the need for a SAs in anti-piracy and anti-armed robbery against ships' operations. Despite the fact that UNCLOS provides for duty to co-operate between state parties in the suppression of piracy and powers of arrests and prosecutions under Articles 100 and 105-107 of the Convention respectively, the fight against piracy persisted. The problems with the Somali piracy was that:

- (1) Somalia was a collapsed and non-functional state unable to arrest and prosecute own nationals;
- (2) Application of the scheme would not cover armed robbery against ships which is not an international crime;
- (3) The predominantly Western Powers' arresting navies, were not prepared to transport and prosecute suspects in their own courts for a variety of spurious reasons²³;
- (4) The mainly Eastern African (intended prosecution venues) had their own problems and priorities²⁴; and
- (5) The above same countries were mindful of their own security and were not prepared to be used as dumping grounds.

Consequently, various solutions were sought including possible establishment of a specialist international piracy court in Arusha alongside the Tribunals for Rwanda and similar Yugoslavia (the Hague), joint patrols,

---

²² Art 99, UNCLOS.

²³ Reasons for reluctance included security and expenses but the real reasons were fear of suspects applying for political asylums in these countries.

²⁴ These included lack of financial, manpower and other resources including naval, judicial and security.

SAs and transfer of suspects to near-by Arab and Eastern African countries. In the end the *UN Security Council* also invited States and regional organizations to conclude special agreements or arrangements with countries willing to take custody of pirates in order to embark law enforcement officials (“shipriders”) from the latter countries, to facilitate the investigation and prosecution of persons detained as a result of operations conducted under various *United Nations Security Council* (UNSC) Resolutions, notably, 1851 (2008)²⁵. However, the UN and arresting powers’ proposals for SAs encountered problems of nationalism, sovereignty and the intended countries accusing the naval powers of abdication of international responsibilities and instead seeking to use them (Eastern African Countries) as dumping grounds for unwanted suspected pirates.

B) ALTERNATIVE SOLUTIONS INTERNATIONAL ORGANIZATIONS

The UNSC further encouraged all states and regional organizations fighting piracy and armed robbery at sea off the coast of Somalia to consider creating a centre in the region to coordinate information relevant to piracy and armed robbery at sea off the coast of Somalia, to increase regional capacity with assistance of the *United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC)* to arrange effective SAs or arrangements consistent with UNCLOS and to implement the *Sua Convention* 1988 and the 1988

---

²⁵ UNSC Resolution 1851 of 2008-was adopted unanimously; its emphasis on SAs was largely due to its sponsorship by the US in their bid to extend the operation of TAs from the Caribbean and Pacific to the the Indian Ocean- for the text and other details see: <unscr.com/en/resolutions/1851> (accessed on 27/12/2019).

and 2005 Protocols, the *UNTOC 2000* and other relevant instruments to which States in the region are party, in order to effectively investigate and prosecute piracy and armed robbery at sea offences. While legal problems revolved around need for links between suspects and the jurisdiction (piracy case) and practical ones being the shortcomings of especially the Eastern African countries²⁶. The experiment was supposed extended SAs to other regions, only one successful in Africa, the Somali project failed. It was rejected by the host countries on the basis of the advantages above, that it would detract from the primary goal and that US (promoter of the SAs) had ulterior motives. It permitted, the SA would provide for warships of states cooperating with Somalia and the neighbouring countries to embark law enforcement officers – *shipriders* – from the countries of the region to investigate persons captured for pirate activities, which must subsequently facilitate the conduct of legal proceedings.

The *UNSC* invited all States and regional organizations fighting piracy off the coast of Somalia to conclude special agreements or arrangements with countries willing to take custody of pirates in order to embark law enforcement officials (“*shipriders*”) from the latter countries, in particular countries in the region, to facilitate the investigation and prosecution of persons detained as a result of operations conducted under this resolution for acts of piracy and armed robbery at sea off the coast of Somalia, provided that the advance consent of the Somali *Transitional Federal Government* (TFG) is obtained for the exercise of third state jurisdiction

---

²⁶ See Note 21 above.

by shipriders in Somali territorial waters and that such agreements or arrangements do not prejudice the effective implementation of the *SUA Convention*. The SAs were meant to circumvent legal impediments to arresting pirates on shared waters.

Thus, as a result of the growing piracy threat, UNODC has proposed a number of measures to deter, arrest and prosecute pirates in the Horn of Africa. The most immediate of these is to put forward international agreements allowing law enforcement agents from the Horn of Africa region to join warships as a 'ship riders' - as these are known - to circumvent legal impediments to arresting pirates on shared waters. UNSC/UNODC noted that traditionally used to combat drug trafficking and illegal fishing, SAs were designed to remove policing barriers in international maritime boundaries, and to stop smugglers and other criminals from taking advantage of shared territorial waters for illegal activities. The practice had been employed successfully in the Caribbean to fight drug traffickers. This proposal - endorsed by the *UNSC in a Resolution 1851*²⁷

---

²⁷ Providing in Articles 3 and 5, with respect to SAs that:

3. Invites all States and regional organizations fighting piracy off the coast of Somalia to conclude special agreements or arrangements with countries willing to take custody of pirates in order to embark law enforcement officials ("shipriders") from the latter countries, in particular countries in the region, to facilitate the investigation and prosecution of persons detained as a result of operations conducted under this resolution for acts of piracy and armed robbery at sea off the coast of Somalia, provided that the advance consent of the TFG is obtained for the exercise of third state jurisdiction by shipriders in Somali territorial waters and that such agreements or arrangements do not prejudice the effective implementation of the *SUA Convention*;
5. Further encourages all states and regional organizations fighting piracy and armed robbery at sea off the coast of Somalia to consider creating a centre in the region to coordinate information relevant to piracy and armed robbery at sea off the coast of Somalia, to increase regional capacity with assistance of UNODC to arrange effective shiprider agreements or arrangements consistent with UNCLOS and to imple-

passed in December 2008 – was therefore an immediate response to the growing threat of piracy in the Horn of Africa. Like all previous Council Resolutions, this called upon States, regional and international organizations that have the capacity to do so, to take part actively in the fight against piracy and armed robbery at sea off the coast of Somalia, in particular, consistent with this resolution, resolution 1846 (2008), and international law, by deploying naval vessels and military aircraft and through seizure and disposition of boats, vessels, arms and other related equipment used in the commission of piracy and armed robbery at sea off the coast of Somalia, or for which there are reasonable grounds for suspecting such use²⁸.

C) ADAPTATION AND OPERATIONAL PROBLEMS OF

It had become apparent by about 2008 that Somalia, in particular, had developed into a breeding ground, with almost 100 attacks on vessels by Somali pirates reported in 2008 alone. The disintegration of the government had resulted in the total breakdown of the justice system, and there was little hope that the country could establish a functioning system of administrative justice in the near future. It was hoped that SAs would

---

ment the SUA Convention, the United Nations Convention against Transnational Organized Crime and other relevant instruments to which States in the region are party, in order to effectively investigate and prosecute piracy and armed robbery at sea offences.

²⁸ See <unscr.com/en/resolutions/1846> (accessed on 21/11/2019); other UNSC Resolutions on Somali piracy include: 1814 (2008), 1816 (2008), 1838 (2008), 1844 (2008), 1846 (2008), 1851 (2008), 1897 (2009), 1918 (2010), 1950 (2010), 1976 (2011), 2015 (2011), 2020 (2011), 2077 (2012) 2125 (2013), 2184 (2014), 2246 (2015), and 2316 (2016) and 2383 (2017) as well as the Statement of its President (S/PRST/2010/16) of 25 August 2010 and (S/PRST/2012/24) of 19 November 2012.

make use of existing functional criminal justice systems in the region to be able to arrest and try pirates. The UNODC spokesman added that—“We must engage neighbouring States - where legal instruments deriving from current international agreements on piracy and transnational organized crime are in place and functioning - if pirates are to be brought to justice.”²⁹ Thus, it was hoped that subject to a special agreement, an SA would allow a law enforcement officer from, from example, Djibouti, Kenya, Mauritius, the Seychelles, Tanzania or Yemen, to join a warship off the Somali coast, arrest the pirate in the name of their country and have them sent to their national court for trial.

Although SAs offer remedial action to tackle pirates at sea, they are not a permanent, long-term solution to the problem in the Horn of Africa. This would require greater and sustained investment in strengthening the capacity of regional criminal justice systems in the affected countries to be able to effectively investigate and prosecute piracy cases. The UNTOC, of which UNODC is the guardian, offers powerful provisions on international cooperation to fight most cases of piracy and armed robbery against ships and their accompanying crimes, and UNODC can help States strengthen their legal systems to address this crime in the long term. The Convention and its two supplementary protocols³⁰ offer powerful provisions on international cooperation to fight most cases of piracy and its accompanying crimes, and UNODC can help States

---

²⁹ Ibid.

³⁰ The Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children and the Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air-see <<https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/index.html?ref=menuaside>> (accessed on 10/12/2019).

strengthen their legal systems to address this crime in the long term. In the end the idea of the SAs was abandoned and alternative arrangements pursued.

V. IMPACT ON NATIONAL AND INTERNATIONAL JURISPRUDENCE

A) TRANSFER AGREEMENTS AND MOUS AS ALTERNATIVES TO SAS

As noted above, one alternative was the creation of an international piracy court alongside the International Criminal Court or the Former Yugoslav in the Hague or the Rwanda Tribunal in Arusha. This was rejected by most states. The problem here was almost similar to those of the Caribbean and Pacific Countries, the lack of naval capacity to patrol and arrest, the lack of adequate judicial infrastructure and shortage of legal personnel. Its outcome was the reverse-the Caribbean and Pacific experiments, the suspects would be handed over to the US, whereas in the piracy, the US and other patrolling countries offload the suspects to the local jurisdiction. The aim was partial, only allow the rider to apprehend so as to create a link with the domestic jurisdiction. For those reasons there instead emerged *Multilateral and Bilateral MOUs and Agreements* between Kenya and the Seychelles and the US, UK, Denmark and the European Union (EU). On the other hand, Multilateral Agreements were created between the EU and Kenya, Mauritius and the Seychelles and later repatriation agreements with these countries and Somalia., MOUs, list the agreements and MOUs. Thus, following the failure by the major

patrolling powers to introduce the SAs into especially the North-West Indian Ocean Region, other alternatives had to be thought and urgently. This came by way of *Bilateral and Multilateral Transfer Agreements (TAs) and MOUs* with the countries in the region between the US³¹, UK³², EU³³ and other powers with especially Kenya³⁴, Mauritius³⁵ and the Seychelles³⁶. These incorporated UNCLOS principles and international convention protecting suspects' human rights.

---

³¹ See Note 30-32 below.

³² UK had similar agreements with Kenya, Mauritius and the Seychelles, see Note 32 below.

³³ Exchange of Letters Between the European Union and the Government of Kenya on the Conditions and Modalities for the Transfer of Persons Suspected of Having Committed Acts of Piracy and Detained by the European Union-Led Naval Force (EUNAVFOR), and Seized Property in the Possession on EUNAVFOR, from EUNAVFOR to Kenya and for Their Treatment After Such Transfer, 2009 O.J. (L 79) 49-59 [hereinafter EU-Kenya Transfer Agreement]. 120.

³⁴ See, e.g., Memorandum of Understanding Concerning the Conditions of Transfer of Suspected Pirates and Armed Robbers and Seized Property in the Western Indian Ocean, the Gulf Of Aden, and the Red Sea, U.S.-Kenya (Jan. 16, 2009) (on file with author) [hereinafter U.S. Kenya Transfer Agreement].

³⁵ See, 'Signing of Piracy Agreement with Mauritius', GOV.UK (June 8, 2012), <<https://www.gov.uk/government/news/signing-of-piracy-agreement-with-mauritius>> (accessed 13/12/2019); Agreement Between the European Union and the Republic of Mauritius on the Conditions of Transfer of Suspected Pirates and Associated Seized Property from the European Union-Led Naval Force to the Republic of Mauritius and on the Conditions of Suspected Pirates After Transfer, (2011 O.J. (L 254) 3. 119) (accessed on 16/12/2019).

³⁶ For the UK-Seychelles co-operation, see: International cooperation between Seychelles, UK and Denmark takes tough stance on piracy, International cooperation between Seychelles, UK and Denmark takes tough stance on piracy, <<https://www.breakingtravelnews.com/news/article/international-cooperation-between-seychelles-uk-and-denmark-takes-tough-sta/>> (accessed on 19/11/2019); see also Ademuni-Odeke: "Jurisdiction by Agreements Over Foreign Pirates in Domestic Courts: In Re Mohamed Mohamed Dashi and 8 others", University of San Francisco Maritime Law Journal, 2011-2012, Vol. 24, No.1, pp.35-64.,12; Ademuni-Odeke: "Somali Piracy: the missing link in jurisdiction over foreign pirates under international law" Journal of International Maritime Law, Vol. 17 No.pp.1-26, 2011.

B) EFFECT OF SAS ON NATIONAL AND INTERNATIONAL JURISPRUDENCE

Unlike all the other crimes to which SA are suited, piracy is different. Piracy is an international crime which imposes obligations on all states to cooperate and eradicate. As enshrined in Article 100 of UNCLOS, the crime also gives all states the direct and automatic right to arrest pirate in the high seas and prosecute suspects in their domestic courts. That was open to all the naval powers participating in suppressing piracy in the North- West Indian Ocean. This would have rendered SAs unnecessary as the SA seeks to bypass the main principles of jurisdiction namely the: nationality³⁷, passive personality, protective and universality principles. However, these powers were reluctant for variety of reasons to accept that challenge. Instead they wanted the SAs as a way of avoiding that international obligations. In which case there is little need for SAs. Although their extensions to other regions outside the Caribbean and Pacific failed the SAs and have, nevertheless, enhanced international criminal jurisprudence in international law by bypassing jurisdictional bureaucracy and conflicts in so doing.

The main outstanding issue here was the jurisdiction of states over their own over nationals. And where that was possible then the protection of

---

³⁷ (including those of stateless pirates and flag state jurisdiction); territorial principle (including territorial, port state, coastal state and the continental shelf/EEZ); passive personality principle; protective principle; and the universality principle (universal crimes and extraterritoriality of same).

states over their nationals. In the end, pursuant to the *Nottebohm Case*³⁸, there has to be a link between the offender, the offence and the jurisdiction. That was also the gist of the *IMO Case*³⁹ arising from the interpretation of Article 5(1)⁴⁰ of the *Geneva Convention on the High Seas 1958*

---

³⁸ *Nottebohm Case (Liechtenstein v. Guatemala) [1955] ICJ 1* is the proper name for the 1955 case adjudicated by the International Court of Justice (ICJ). Liechtenstein sought a ruling to force Guatemala to recognize Friedrich Nottebohm as a Liechtenstein national. The Court decided that there must be a genuine link between the individual and the state to give rise to jurisdiction. In this case, Liechtenstein claimed restitution and compensation from the Government of Guatemala on the ground that the latter had acted towards Friedrich Nottebohm, a citizen of Liechtenstein, in a manner contrary to international law. Guatemala objected to the Court's jurisdiction but the Court overruled this objection in a Judgment of 18 November 1953. In a second Judgment, of 6 April 1955, the Court held that Liechtenstein's claim was inadmissible on grounds relating to Mr. Nottebohm's nationality. It was the bond of nationality between a State and an individual which alone conferred upon the State the right to put forward an international claim on his behalf. Mr. Nottebohm, who was then a German national, had settled in Guatemala in 1905 and continued to reside there. In October 1939 — after the beginning of the Second World War — while on a visit to Europe, he obtained Liechtenstein nationality and returned to Guatemala in 1940, where he resumed his former business activities until his removal as a result of war measures in 1943. On the international plane, the grant of nationality is entitled to recognition by other States only if it represents a genuine connection between the individual and the State granting its nationality. Mr. Nottebohm's nationality, however, was not based on any genuine prior link with Liechtenstein and the sole object of his naturalization was to enable him to acquire the status of a neutral national in time of war. For these reasons, Liechtenstein was not entitled to take up his case and put forward an international claim on his behalf against Guatemala.

³⁹ See; Ademuni-Odeke, "From the "Constitution of the Maritime Safety Committee" to the "Constitution of the Council": Will the IMCO Experience Repeat Itself at the IMO Nearly Fifty Years On? The Juridical Politics of an International Organization" *TEXAS INTERNATIONAL LAW JOURNAL*, VOL. 43:55; Ademuni-Odeke; "Jurisdiction by Agreements Over Foreign Pirates in Domestic Courts: In Re Mohamad Mohamed Dashi and 8 others", *University of San Francisco Maritime Law Journal*, 2011-2012, Vol. 24, No.1, pp.35-64.,12. Ademuni-Odeke: "Somali Piracy: the missing link in jurisdiction over foreign pirates under international law" *Journal of International Maritime Law*, Vol. 17 No.pp.1-26, 2011.

⁴⁰ Article 5 (1) of the Geneva Convention on the High Seas of 1958, which came into effect in 1962, requires "the state must effectively exercise its jurisdiction and control in administrative, technical and social matters over ships flying its flag." Provi-

and now article 91(1)⁴¹ of UNCLOS and *United Nations Convention on the Condition for Registration of Ships* 1986⁴². That was the dilemma over Somali Piracy⁴³. SAs would not however apply to armed robbery against ships⁴⁴, an offshoot of piracy which takes place in the waters subject to national jurisdiction. In addition to enhancing understanding of international criminal jurisdiction, both SAs and their substitutes (Transfer Agreements) have improved the role of municipal courts in the administration of international criminal justice. The SAs and Tas between them renewed the requirement of the links between the suspects and their national jurisdiction through the ships' flag. They also supplemented UNCLOS provisions on flag state jurisdiction and international co-operation.

---

ding among other things that that “There must exist a genuine link between the State and the ship; in particular, the State must effectively exercise its jurisdiction and control in administrative, technical and social matters over ships flying its flag”.

⁴¹ Identical provision in UNCLOS replacing Article 5(1) of the Geneva Convention on the genuine link requirement.

⁴² Supplementing UNCLOS provisions on the requirements of genuine links and effective flag state controls over vessels in their registry. The aims of the Convention are enshrined in its Article 1 thus, “For the purpose of ensuring or, as the case may be, strengthening the genuine link between a State and ships flying its flag, and in order to exercise effectively its jurisdiction and control over such ships with regard to identification and accountability of shipowners and operators as well as with regard to administrative, technical, economic and social matters, a flag State shall apply the provisions contained in this Convention”. For the official text see <https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/tdrsconf23_en.pdf> (accessed on 29/12/2019).

⁴³ See, Ademuni-Odeke: “An Examination of the Bases for Criminal Jurisdiction over Pirates Under International Law” *Tulane Journal of International and Comparative Law*, Vol. 22, 2014, pp. 305-339 at 322-326.

⁴⁴ For details of the Armed Robbery Against Ships by IMO, see <www.imo.org/en/OurWork/Security/PiracyArmedRobbery/Documents/MS-C.1-CIRC.1601.pdf> (accessed on 30/12/2019).

VI. CONCLUDING REMARKS

The area of SA is a good example of a successful mechanism developed for a particular purpose (narcotics) and a particular region (the Caribbean and the Pacific). However, it was an example of a successful mechanism designed for a particular area and legal environment. It was extended to other regions (North America and the Pacific), South-East Asia (China), West Africa and related areas such as illicit trade and illegal fisheries. It has its advantages and disadvantages. It seemed to work against non-international crimes such as illicit traffic where states do not have automatic rights of jurisdiction. This apparent success was linked to areas of geographical and cultural proximity to US, US diplomatic powers and where economic blackmail was easily exercisable. However, the major obstacle has been the failure of extending it to other areas of international crimes, notably piracy an international crime with slightly different nature and characteristics and where any state has automatic powers of arrest and prosecution in own domestic courts. It also represents the failure to transit a system for and from a particular in a given region of the world to another. Its main obstacle is the apparent depiction of neo-colonialism, the bullying system of the US and the fear of allowing the application of the extra territorial application of US laws. Another sticking point is also the desire to protect national sovereignty, own nationals from foreign jurisdiction, coastal zone and territorial water rights and fear of dereliction of protection of nationals by the weaker parties to the scheme. As noted, “Although shiprider agreements offer remedial action to tackle pirates at sea, they are not a permanent, long-

term solution to the problem in the Horn of Africa. This would require greater and sustained investment in strengthening the capacity of regional criminal justice systems in the affected countries to be able to effectively investigate and prosecute piracy cases”⁴⁵. This sentiment was so strong in East Africa that TAs and TA-MOUs were used instead. The added factor being the lack of pre-requisite resources and infrastructure in the region to cope with the requirements of TAs.

BIBLIOGRAPHY

1. ARTICLES

Stephen Vasciannie, ‘Political And Policy Aspects Of The Jamaica/United States Shiprider Negotiations’ (1997) 43(3) *Caribbean Quarterly*, SECURITY IN THE CARIBBEAN <<https://www.jstor.org/stable/40653997>> accessed on 10/12/2019.

Holger W. Henke, ‘Drugs in the Caribbean: The “Shiprider” Controversy and the Question of Sovereignty’ (1998) 64 *European Review of Latin American and Caribbean Studies / Revista Europea de Estudios Latinoamericanos y del Caribe* <<https://www.jstor.org/stable/25675778>> accessed on 05/12/2019.

PJJ van der Kruit - 2007 “Bilateral Maritime Drug-Interdiction Treaties”, Chapter 6.

---

⁴⁵ See Notes 14-18 above quoting the DG of UNODC

Cassidy Gale, 'Shiprider Shadow: Situating US-Caribbean Interdiction Agreements within the Law of the Sea' 2017 31(1) <https://brill.com/view/journals/ocyo/31/1/article-p418_16.xml> accessed on 13/12/2019.

Suzette Haughton, 'Bilateral Diplomacy: Rethinking the Jamaica-US Shiprider Agreement' 2008 3(3) *The Hague Journal of Diplomacy*, 3(3) <https://brill.com/view/journals/hjd/3/3/article-p253_3.xml?language=en> accessed on 01/12/2019.

Elliott Abrams, 'The Shiprider Solution: Policing the Caribbean' (1996) *The National Interest* <<https://nationalinterest.org/article/the-shiprider-solution-policing-the-caribbean-487>> accessed on 01/12/2019.

Editorial Comments, 'As we review the Shiprider Agreement' (2019) *The Jamaican Observer* <www.jamaicaobserver.com/editorial/as-we-review-the-shiprider-agreement-_171122?profile=1100> accessed on 01/12/2019.

2. BOOKS AND REPORTS

US Department of State, Agreement between the Government of the United States and the Government of the Republic of Vanuatu Concerning the Counter Illicit Transnational Maritime Operations <<https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/05/39-Signed-Shiprider-Agreement-with-Vanuatu-.pdf>>.

Kathy-Ann Brown, *The Shiprider model: an analysis of the U.S. proposed agreement concerning maritime counter-drug operations in its wider legal context* (University of the West Indies Faculty of Law 1997).

US Department of State, Agreement Between the United States of America and the Government of Bahamas Concerning a Cooperative Shiprider And Overflight Drug Interdiction Program (Nassau, 1996).

US Department of State, Agreement Between the Government of the United States of America and the Government of Barbados Concerning Cooperation in the Suppressing Illicit Maritime Drug Trafficking (Bridgetown, 1997).

US Department of State, Agreement between the Government of the United States of America and the Government of Trinidad and Tobago concerning maritime counter-drug operations (Port of Spain, 1996).

US Department of State, Agreement between the Government of the United States of America and the Government of Antigua and Barbuda concerning maritime counter-drug operations (St. John's, 1995).

US Department of State, List of 11 Shiprider Agreements <https://search.usa.gov/search?query=Shiprider+Agreements&commit=Search&utf8=%E2%9C%93&affiliate=dos_stategov> (accessed on 16/12/2019).

3. US DEPARTMENT OF STATE LIST OF SHIPRIDER AGREEMENTS

US Department of State, 'U.S. Relations With Canada BILATERAL RELATIONS FACT SHEET' <<https://www.state.gov/u-s-relations-with-canada/>>.

US Department of State, 'U.S. Engagement in the Pacific' <<https://www.state.gov/u-s-engagement-in-the-pacific/>>.

US Department of State, ‘Micronesia (08-514) – Cooperative Shiprider Agreement’ <<https://www.state.gov/08-514>>.

US Department of State, ‘Chapter 12 2016’ <<https://www.state.gov/chapter-12-2016>>.

US Department of State, ‘39 – Signed Shiprider Agreement with Vanuatu’ <<https://www.state.gov/39-signed-shiprider-agreement-with-vanuatu/>>.

US Department of State, ‘Pacific Islands Forum - U.S. Engagement in the Pacific Islands’ <<https://www.state.gov/pacific-islands-forum-u-s-engagement-in-the-pacific-islands/Fisheries>>.

US Department of State, ‘Illegal, Unreported, and Unregulated Fishing’ <<https://www.state.gov/key-topics-office-of-marine-conservation/illegal-unreported-and-unregulated-fishing/>>

US Department of State, ‘Fishing, the Port State Measures Agreement, and the Global Record of Fishing’.

US Department of State, ‘Telephonic Press Briefing with Pamela Powers, Department of Veterans Affairs Chief of Staff; and Nicholas Dean, State Department Director for Australia, New Zealand, and Pacific Islands’ <<https://www.state.gov/pamela-powers-va-chief-of-staff-and-nicholas-dean-state-dept-director-for-au-nz-and-pict/>>.

US Department of State, ‘Vanuatu Independence Day’ <<https://www.state.gov/vanuatu-independence-day/>>.

US Department of State, ‘U.S. Engagement in the Pacific’ <<https://www.state.gov/u-s-engagement-in-the-pacific-2/>>.

US Department of State, 'Telephonic Press Briefing with Admiral Karl L. Schultz, Commandant, U.S. Coast Guard' <<https://www.state.gov/press-briefing-with-admiral-karl-l-schultz-commandant-u-s-coast-guard-2/>>.

Source of the List US Shiprider Agreements: <https://search.usa.gov/search?query=Shiprider+Agreements&commit=Search&utf8=%E2%9C%93&affiliate=dos_stategov> accessed on 31/12/2019.

-Çeviri/Translation* -

**SHIPRIDER ANTLAŞMALARINI VE ULUSLARARASI DENİZ
SUÇLARINDA YARGI YETKİSİ
(UYUŞTURUCUYLA VE KAÇAKÇILIKLA MÜCADELEDEN
YASA DIŞI BALIKÇILIK, DENİZ HAYDUTLUĞU VE
GEMİLERE KARŞI SİLAHLI SOYGUNLA
MÜCADELEYE GEÇİŞ)**

Prof. Dr. Ademuni-Odeke**

ÖZ

Shiprider Paktı ya da *Shiprider Mutabakat Zaptı* (*Shiprider MZ*) olarak da bilinen bir *Shiprider Antlaşması* (SA), uyuşturucu kaçakçılığı, yasadığı (narkotik) kaçakçılık ve yasa dışı, usulsüz ve kaçak balıkçılıkla (YUKB) ilgili tutuklamalar ve kovuşturmalarda yargı yetkisi ihtilaflarını önlemek için son zamanlara kadar taraf devletlerce uygulanan bir deniz hukuku mekanizmasıdır. SA'lar Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve özellikle Atlas Okyanusu'nda Karayipler'deki ve Büyük Okyanus'taki ada devletleri arasında ortaya çıkmış ve yaygınlaşmıştır¹. Bu düzenle-

---

* Dergide yer alan tüm çeviriler bir tercüme bürosu tarafından yapılmış olup, çevirilerden yazarlar sorumlu değildir.

** Prof. Dr. Uluslararası Deniz Hukuku ve Siyaseti Profesörü, DEHUKAM Özel Danışmanı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Deniz Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, ademun.odeke@gmail.com, ORCID ID: orcid.org/0000-0002-1573-6171).

¹ Bkz., James Hurndell: "The Value of Ship Rider Agreements in the Pacific" Cog its ASIA Staff, 10 Aralık 2014 <<https://www.cogitasia.com/the-value-of-ship-rider-agreements-in-the-pacific/>> (erişim tarihi 20/12/2019).

menin amacı saldırı, bayrak devleti ve saldırganı deniz uzamında bir yargı yetkisine bağlamaktır. Bu düzenlemenin çıktısı, antik monarşilerde ölüm pençesinde olan bir hayvana *son darbeyi* kralın indirmesine benzetmektedir. Kökenine bakıldığında, uyuşturucuyla mücadele devriyeleri için daha uygundur ama daha sonra Batı Afrika'yı da içine alacak şekilde birçok bölgedeki yasa dışı ticaret ve YUKB eylemleri için uygundur. Ancak, söz konusu sistemi Doğu Afrika'daki (Somali Havzası ve Kuzeybatı Hint Denizi) ('*Somali Haydutluğu*') deniz haydutluğuyla mücadele etmek için uyarılama girişimleri başarılı olmamıştır. Bunun yerine başka uluslararası mekanizmalar kullanılmıştır. Ancak SA'ların üzerinde uzlaşmış bir tanımlı yoktur. Bu makale SA'ları tanımlamaya; tarihini, işlevlerini ve eksikliklerini ele almaya ve özellikle de Somali Haydutluktan elde edilen deneyimler ışığında uygulanabilir alternatifler sunmaya çalışmaktadır. Makalede kaçakçılık, haydutluk ve gemilere karşı silahlı soygun olmak üzere üç suç ve YUKB ele alınmaktadır. Makale shiprider deneyiminin ABD'nin etki alanları dışında işlemediğini ileri sürmektedir. Ayrıca, bunun nedeninin söz konusu kavramın dünyanın diğer bölgelerine yabancı olup olmadığını ve bunun yerine başka mekanizmaların hayata geçirilip geçirilemeyeceğini de sorgulamaktadır. Makale göz önünde bulundurulması gereken siyasi, ekonomik, diplomatik ve diğer çok yönlü sorunların olduğu ve Kuzey Amerika, Karayipler ve Pasifik bölgesinde uyuşturucu kaçakçılığını engellemek için oluşturulan sistemin farklı bölgelerde (Doğu Afrika ve Kuzey Batı Hint Denizi Bölgesi) diğer deniz suçlarıyla (deniz haydutluğu) mücadeleye kolaylıkla uyarlanamayacağı sonucuna varmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Deniz Hukuku, Uluslararası Kamu Hukuku, Devlet Yargı Yetkisinin Temeli, Ulusal Yargı, Uluslararası Yargı, Yasa Dışı Uyuşturucu Kaçakçılığı, Deniz Haydutluğu, Denizde Silahlı Soygun, Yasa Dışı ve Kaçak Balıkçılık, İnsan Kaçakçılığı, Yasa Dışı Göç ve Deniz Yetki Alanları.

***

I. GİRİŞ

Bu makale bir bölgede uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele etmek için kullanılan SA'ların başka bir bölgede deniz haydutluğu ve denizde silahlı soygunla mücadeleye uyarlanmasında karşılaşılan yetki sorunlarını ele almaktadır. SA'nın üzerinde uzlaşmış bir tanımı yoktur. Ancak, tanıma en yakın tarifi normalde iki ülke arasında imzalanan ve tarafların karasularında, bitişik bölgelerinde, münhasır ekonomik bölgelerinde (MEB) ve kıta sahanlıklarında şüphelilerin tutuklanmasına refakat etmek için ilgili kolluk kuvveti personelinin karşı tarafın gemilerine binmesine izin veren *Mutabakat Zaptı* (MZ) ya da Antlaşma'dır. Bu antlaşmalar yasa dışı uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadele için tasarlanmış ama daha sonra diğer yasa dışı kaçakçılık türleri, YUKB, deniz haydutluğu ve ilişkili denizde suçlarla mücadeleye yayılmıştır. Bu düzenleme ABD *Uyuşturucuyla Mücadele Dairesi*'nin ilk olarak Karayip Denizi'nde uyguladığı bir üründür. Dolayısıyla Shiprider MZ'si her iki ülkenin kolluk kuvvetleri personelinin güverteye çıkması ve denetleme yapması için prosedürleri ortaya koymuştur. Karakteristik olarak uyuşturucu kaçakçılığı ve yasa dışı balıkçılıkla mücadelede kullanılan SA'lar uluslararası deniz sınırla-

rındaki kolluk faaliyeti engellerini ortadan kaldırmak ve kaçakçıların ve diğer suçluların paylaşılan karasularını yasa dışı eylemleri için istismar etmelerini durdurmak için tasarlanmıştır. Düzenleme Karayip Denizi'ndeki uyuşturucu kaçakçılarıyla mücadelede başarıyla uygulanmıştır. Sistemi eleştirenler, bir şeyi imha eden ya da sonlandıran eylem ya da olay anlamına gelen ve Fransızca'da *coup de gras/coup de grâce* olarak ifade edilen merhamet vuruşuna, yani ölümcül bir şekilde yaralanmış bir insanın acısına son vermek için vurulan nihai öldürücü darbe benzetmesi yapmışlardır². Sonuç olarak, A ülkesinden tutuklama yetkisi olan bir görevlinin gemiye binmesine ve B (ABD) ülkesine ait bir gemiyle müdahale edilmiş bir yurttaşı tutuklamasına izin vermek yargı yetkisi çatışmalarını ortadan kaldırarak zanlının A ülkesinde kovuşturulmasını sağlayacaktır. Yukarıdaki benzetmeyi kullanırsak, bir kişinin yaralanması ABD'ye ait bir gemideki ABD görevlisinin eliyle olurken, daha ufak bir ülkeden gelen görevli zanlıyı kelepçelemektedir. SA'ların temelinde saldırı ve shiprider'in yargı yetkisi uyuşu/bayrağı arasında bir bağ kurulması ve/veya sürdürülmesi yatmaktadır.

Karayıpler'de göreceli olarak başarısını kanıtlayan uygulama, o tarihten beri Kuzey Amerika'daki Büyük Göller'e, Pasifik Adalarına ve Güney Çin Denizi'ne yayılmıştır. En yeni uygulama girişimi Somali Havzası'ndaki ve Kuzeybatı Hint Denizi'ndeki haydutluk ve gemilere karşı silahlı soygun ('*Somali Haydutluğu*') eylemleriyle mücadelede olmuştur.

² Bir *coup de (gras)grâce* (merhamet darbesi) ciddi bir biçimde yaralanmış bir kişi ya da hayvanın acısını sonlandırmak için vurulan öldürücü darbedir. Ölümcül bir şekilde yaralanmış sivil ya da askerlere, dostlara ya da düşmanlara onların onayıyla ya da onayı alınmaksızın merhamet darbesi olabilir.

Düzenleme Karayip operasyonlarında göreceli bir başarı elde etse de, başka yerlerde, özellikle de Somali haydutluğuna karşı uygulanmasında sorunlarla karşılaşmıştır. Bu bağlamda, bu makale SA'ları yeniden ele almaktadır ve Karayipler'de, Kuzey Amerika'da ve Pasifik bölgelerinde göreceli olarak başarılı olsalar da, Somali haydutluğuyla mücadele girişimlerinin zorluklarla karşılaştığını ileri sürmektedir. Buraya kadar sözü edilen ve aşağıda ele alınan diğer nedenlerden dolayı alternatif önlemlerin daha uygun olduğu anlaşılmıştır.

Sistemin tam geçmişi ve kökeni bilinmemektedir³. Ancak günümüzdeki haliyle, büyük ihtimalle Meksika ve Latin Amerika'dan doğrudan ve daha sonra Karayipler ve Pasifik adalarından dolaylı olarak ülkeye uyuşturucu kaçırılmasıyla mücadele etmek için 1960'larda ABD uyuşturucuyla mücadele ajanlarınca başlatılmıştır. *Uyuşturucuyla Savaş* olarak bilinen uygulamada ilk hedefler Meksika ve Jamaika'ydı. Uygulamanın amaçları artık deniz haydutluğu ve YUKB gibi deniz suçlarıyla mücadeleyi de içerecek şekilde genişlemiştir. Kuzey Amerika'daki diğer ülkelere (Kanada ve Meksika) ve Pasifik bölgesindeki ada ülkelerine yayılması da etkili olmuştur. Güney Doğu Asya'ya (Çin'le birlikte) genişletilmesi ise kısmen başarılı olmuştur⁴. ABD birçok ülkeyle SA'lar imzalamıştır⁵.

³ Sözelimi bkz. Holger W. Henke: 'Drugs in the Caribbean: The 'Shiprider' Controversy and the Question of Sovereignty', *European Review of Latin American and Caribbean Studies / Revista Europea de Estudios Latinoamericanos y del Caribe* No. 64 (June 1998), ss. 27-47 (21 sayfa) içinde: Sovereignty, Countries, Drug trafficking, Sovereign states, International cooperation, Territories, Diplomacy and Territorial waters aspects of SAs-<https://www.jstor.org/stable/25675778?seq=7#metadata_info_tab_contents> (erişim tarihi: 23/09/2019).

⁴ Mutabakat Zaptı ("Shiprider Antlaşması" olarak da atıfta bulunulur) her iki devletin kolluk kuvvetleri personelinin sürüklenme ağı yöntemiyle avlandığından şüphelenilen ABD ya da Çin bayraklı gemilere çıkması ve denetleme yapması için gemiye

Ancak, bu düzenlemeyi Somali haydutluğuna karşı uygulama girişimleri çok fazla dirençle karşılaşmış ve İkili ve Çok-tarafli MZ, antlaşmalar ve alternatif düzenlemeler lehine terk edilmiştir.

Her ne kadar SA'lar insan kaçakçılığı, yasa dışı göç, deniz terörizmi ve ilgili deniz saldırılarıyla mücadele etmek için genişletilse de, makalenin düzenlemenin nitelikleri ve özelliklerini ya da ilgili suçlara karşı uygulamasını tartışmayı amaçlamamaktadır ve SA'ların Somali haydutluğu, gemilere karşı silahlı soygun ve YUBB'ye karşı kullanılma girişimlerinin değerlendirilmesiyle sınırlandırılmıştır. Makale yaklaşımı ve sunuluşu bakımından aşağıdaki şekilde bölümlenmiştir.

II. SA'LARIN UYUŞTURUCU VE DİĞER YASA DIŞI TİCARET İLE YUKB'YE UYGULANMASI

A) UYUŞTURUCU OPERASYONLARINA UYGULANMASI

Bunlardan çok sayıda bulunmaktadır:

- (1) Karayipler (Jamaika, Guyana, Barbados, vd.);
- (2) ABD-Kanada (Büyük Göller);
- (3) ABD-Kolombiya/Meksika ve Latin Amerika (ABD pazarındaki uyuşturucuların en büyük kaynağı);

çıkma prosedürlerini düzenlemiştir. Mutabakat Zaptı ayrıca, her sürüklenme ağı yöntemiyle avlanma sezonunda Çin Halk Cumhuriyeti Balıkçılık Kolluk Kuvvetleri görevlilerinin ABD Sahil Güvenlik kotalarına çıkmalarına izin veren bir shiprider programı oluşturmuştur.

⁵ Bazıları kalıcı, bazıları geçicidir; SA örnekleri ve ABD'nin hangi ülkelerle SA imzaladığını görmek için bu makale ekine bakınız: <<https://glosbe.com/en/en/shiprider%20agreement>> (erişim tarihi: 19/12/2019).

- (4) ABD-Pasifik Adaları (Cook Adaları, Fiji, Kiribati, Marşal Adaları, Mikronezya Federal Devletleri, Nauru, Palau, Samoa, Tonga ve Tuvalu; uyuşturucu ve YUKB dâhil olmak üzere Vanuatu).

Bu son kategoride, ABD Palau'yla bir SA'yı akdetmiş ve Mikronezya Federal Devletleri ve Marşal Adaları'yla benzer antlaşmalar müzakere aşamasındadır. ABD-Kanada sınırında ortak kolluk kuvveti operasyonlarını yönetmek için çerçeve antlaşmalar müzakere edilmiş ve yıllık yakalama miktarlarını izleyecek şekilde uygulamaya konmuştur (sözgelimi, *Shiprider*). ABD Cook adaları, Kiribati, Mikronezya Federal Devletleri, Marşal Adalı, Nauru, Palau, Samoa, Tonga ve Tuvalu ile SA'lar imzalamıştır. Operasyonlar genellikle ABD Sahil Güvenlik gemileri ABD karasularında ve açık denizde devriye görevindeyken gerçekleşmektedir. Ancak bunlar küçük ada bölgeleridir ve denizcilik kaynaklarından yoksun bir biçimde uluslararası suç tehdidi altında, tamamen ABD'ye bağımlıdırlar. Marşal Adaları gibi bazı bölgeler ABD'nin bağımlı bölgelelidir. Başarı hikâyeleri olsalar da, ne kendi ulusal egemenliklerini özenle koruyan birer devlettirler ne de kendi deniz sınırlarını koruyacak güce sahiptirler.

- (1) ABD-Çin Halk Cumhuriyeti Antlaşması (temelde YUKB üzerine);
- (2) ABD-SEA Asya Antlaşması, sürüklenme avcılığı yaptığından şüphelenilen bayraklı gemilerle sınırlı. Kısmen başarılı olmuştur.
- (3) ABD-Batı Afrika Ülkeleri (Kabo Verde, Gana, Sierra Leone, Senegal ve Gambiya); ve

- (4) Çin/Danimarka/AB/Japonya/BK/BM/ABD-Doğu Afrika Ülkeleri *Transfer Antlaşmaları* (TA'lar) ve MZ'ler.

Bu Somali haydutluğuyla mücadelede, tutuklayan ve kovuşturan ülkeler arasındaki yetki sorunlarını aşmayı amaçlayan son gelişmeydi, ancak başarısız oldu.

B) YUKB'YE GEÇİŞ

Yasa dışı, usulsüz ve kaçak balıkçılık (YUKB) balık nüfusunu azaltmakta, deniz habitatlarını yok etmekte, rekabeti bozmakta, dürüst balıkçıları haksız bir zarara sokmakta ve özellikle de gelişmekte olan ülkelerdeki kıyı topluluklarını zayıflatmaktadır. Bu durum uyuşturucuyla mücadele SA'larının YUKB ile mücadeleye genişletilmesini zorunlu kılmıştır. YUKB'ye karşı olanların başında gelen ABD Palau ve Marshall Adaları'yla "geliştirilmiş" bir SA müzakere etmiştir. Geliştirilmiş SA ABD'nin gemide yerel bir temsilci olmadan yaptırım uygulamasına ve kolluk kuvveti görevlilerinin ABD donanma gemilerine shiprider olarak çıkmalarına izin vermektedir. Her ne kadar Pasifik'teki diğer SA'ları da geliştirmek YUKB balıkçılığıyla mücadelede mevcut yollara yenilerini ekleyecek olsa da, böyle bir uygulama egemenlikle ilgili hassasiyetler nedeniyle başka zorluklar ortaya çıkaracaktır. Bir başka seçenek SA'ları ikili anlaşma dışındaki diğer ülke gemilerini, özellikle de balıkçılık yaptırımını uygulamayanların gemilerini de içerecek şekilde genişletmektir. Balıkçılık izleme ve yaptırımları artan askeri güçle birlikte gelişen devletlerin sorumlu bölgesel oyuncular olmadaki kararlılıklarını göstermek açısından bir fırsattır. Yerel görevlilerinin devriye görevindeki gemilere

çıkmasına izin verilmesi güven ortamı oluşturur. Marşal Adaları Cumhuriyeti'nden bir shiprider'i de içeren ABD Sahil Güvenlik gemiye çıkma timi 2015'ten bu yana Büyük Okyanus'ta balıkçı teknelerine operasyonlar düzenlemektedir⁶.

SA'ların Pasifik bölgesinde uygulanmasının bir geçmişi vardır. Marşal Adaları 2011 yılında dünyanın en büyük köpekbalığı koruma alanını oluşturmuştur. Bu durum büyük bir okyanus şeridinde ticari köpekbalığı avını yasaklamıştır. Dolayısıyla, ABD Sahil Güvenlik kotrasındaki Marşallı shiprider'ler yasa dışı köpek balığı avlayan bir tekneyle karşılaştıklarında, geminin faaliyetlerini durdurup gemiye 125.000\$ ceza kesmişlerdir. Operasyonun başarısı bir hükümet sözcüsünün yasadan gelir elde ettikleri ve yasanın uygulanamaz olduğunu söyleyenlerin şüphelerini yaktıkları yorumunu yapmasına ön ayak olmuştur. Operasyon başarılı görünmektedir ve Marşal Adaları'ndan bir fark yaratmıştır. 2016 tahminlerine göre, YUKB ton balığı avcılığının Pasifik uluslarına yılda 600 milyon dolardan fazlasına mal olduğu düşünülmektedir. Bir Dünya Bankası araştırması bu miktarın dünya çapında 23,5 milyar dolar – ya da yakalanan beş balıktan biri – olduğunu belirtmektedir⁷. Bu fakir ve coğrafi açıdan dezavantajlı ada ülkelerinde yaşayan insanların yaşamında

⁶ ABD Sahil Güvenlik Balıkçılık Kolluk Kuvvetleri Shiprider Operasyonları: <<https://rmportal.net/biodiversityconservation-gateway/what-we-do/legality-sustainability/fisheries-development/project-search/add-a-project-activity/u.s>> (erişim tarihi: 22/10/2019).

⁷ Bkz. <https://books.google.co.uk/books?id=tcLKlk0rysC&pg=PA256&lpq=PA256&dq=World+Bank+Report+on+Shiprider+Agreements&source=bl&ots=O82gK6AYkK&sig=ACfU3U03UchCkDGAfec5VhOoxr905k1S3Q&hl=en&sa=X&ved=2ahUKewjCj-7A1NvmAhUwQUEAHZj_A7YQ6AEwAXoECAoQAg#v=onepage&q=World%20Bank%20Report%20on%20Shiprider%20Agreements&f=false> (erişim tarihi: 31/12/2019).

çok büyük bir fark oluşturmaktadır. Bir Dünya Bankası araştırması dal-
yanların dünya nüfusunun yüzde 10 ila 12'sinin geçimini sağladığını
tahmin etmektedir. Bu ikili SA'ların düzenlenmesinin alıcı konumundaki
ada ülkelerinin hem kendi MEB'lerini korumalarını hem de SA imzala-
dıkları ülkelere destek olarak onlarla kapasite ve beceri oluşturmalarını
sağlamaktadır. Dolayısıyla, sistem bazı bölgelerde bu şekilde işliyor
görünmektedir. Ancak, aşağıda da belirtildiği gibi, her bölgede bu durum
geçerli değildir.

III. SA'LARIN UYUŞTURUCU VE YASA DIŞI TİCARETTEKİ AVANTAJLARI VE EKSİKLİKLERİ

A) SA'LARIN ÖNGÖRÜLEN AVANTAJLARI

ABD'nin Karayip ve Pasifik bölgesindeki ülkelerle imzaladığı SA'ların
avantajları şunları içermektedir:

- (1) Sınır aşan suçlarla mücadelede devletler arasındaki işbirliğinin
geliştirilmesi;
- (2) ABD ve alıcı ülkeler arasında teknoloji ve bilgi birikimi aktarımı;
- (3) Gelişmekte olan ülkelerin pahalı teçhizat satın almasının önü-
ne geçilerek tasarruf sağlanması;
- (4) Uluslararası suçla mücadeleye küresel bir yaklaşımın tesis
edilmesi; ve
- (5) Koruma bölgelerine ve çevre korumaya yardım edilmesi.

Bu ülkeler karmaşık ve pahalı cihazlar, kapsamlı eğitim programları ve yeterli ve eğitilmiş insan gücü oluşturma konusunda yardımlardan faydalanmıştır. Bu bağlamda, haydutluk ve silahlı soyguna genişletilmiş bu aktarılabılır faydaların Somali açıklarında haydutluk ve denizde silahlı soygunla mücadele eden bütün ülkeler ve bölgesel örgütler için cesaretlendirici olacaktır. Ufak farklılıklara karşın, her iki suç türü de benzer yönlere sahiptir ve deniz alanlarında ve yetki alanlarında gerçekleştirilen operasyonları kapsamaktadır.

Haydutluk için bölgede Somali açıklarındaki haydutlukla ve denizde silahlı soygunlarla ilgili bilgileri koordine etmek için bölgesel bir merkez kurmayı düşünmektedirler. Bu merkez ayrıca, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisinin (BMUSÖ) yardımlarıyla bölgesel kapasiteyi arttırmak, *Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi* 1982 (“UNCLOS” ya da “Sözleşme”)⁸ ile uyumlu etkili SA ya da düzenlemeler gerçekleştirmek ve bölgedeki devletlerin taraf oldukları bir dizi sözleşme ve protokolü uygulama işlevine sahip olacaktır. Bu sözleşmeler şunlardır: *Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Sözleşme, Kıta Sahaneliğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokol* 1988 ve 1988 ve 2005 (“SUA Sözleşmesi”)⁹ protokolleri, *Birleşmiş Milletler Sınıraşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi* (UNOC) 1988¹⁰ ve

⁸ Metin ve ayrıntılar için bkz. <https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf> (erişim tarihi: 12/12/2019).

⁹ Metin ve ayrıntılar için bkz. <www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/SUA-Treaties.aspx> (erişim tarihi: 31/12/2019).

¹⁰ Metin ve ayrıntılar için bkz. <<https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>> (erişim tarihi: 30/12/2019).

diğer ilişkili sözleşmeler. Temelde uyuşturucu kaçakçılığı ve yasa dışı balıkçılıkla mücadele etmekte kullanılan SA'lar uzun süren kolluk faaliyetleri engelini ve uluslararası deniz sınırlarındaki ayrıntılı prosedürleri ortadan kaldırmak ve kaçakçıların ve diğer örgütlü deniz suçlularının yasa dışı faaliyetleri için ortak karasularını istismar etmelerini önlemektir. Ancak aşağıda da açıkça görüleceği gibi deney durumun böyle olmadığını ortaya koymuştur. Kanada gibi ABD'nin yakın kültürel-yasal benzerliklere sahip olduğu bölgelerde, Karayip ve Pasifik adaları gibi daha önceden anlaşmaları, ekonomik egemenliği, siyasi etkisi ve diplomatik etkileri olduğu bölgelerde bu düzenlemeler başarılı olmuştur¹¹.

B) BARİZ DEZAVANTAJLAR

1- ABD Yargı Yetkisinin Ülkesi Dışında Uygulanmasını Arttırıyor mu?

ABD'nin daha önceki deneyimleriyle kültürel bağlarının zayıf ya da benzemez olduğu, ABD'nin diplomatik etkilerinin kısıtlı olduğu ya da hiçbir etkisinin olmadığı Güneydoğu Asya ve Hint Okyanusu'ndaki durum birbirinden farklıdır. Önde gelen sorunlardan biri Hint Okyanusu'nun uzak bölgelerinin ve Güneydoğu Asya uluslarının ABD'nin yargı yetkisinin ülkesi dışında uygulanmasına gösterdiği dirençtir. Ülkedışılık, ABD vatandaşlarının genellikle diplomatik müzakerelerle ama aynı anda ABD yasalarının sınırlarının ötesinde işletilmesi yoluyla yerel yargıdan

---

¹¹ LT Katie Braynard and Levi Read, "Shiprider program proves key to successful law enforcement on Great Lakes"; <<https://coastguard.dodlive.mil/2015/05/shiprider-program-proves-key-to-success-ful-law-enforcement-on-great-lakes/>> (erişim tarihi: 18/12/2019).

ayrı tutulmaları durumudur. Ülkedışılık hakkı kapsamında vatandaşlara bir başka ülkenin vatandaşların tabii olduğu kovuşturmalarda dokunulmazlık hakkı verilmektedir; birçok durumda yabancı ülke vatandaşı kendi ülkesinin yasa ve mahkemelerine göre yargılanmaktadır¹². ABD'nin coğrafi yakınlığı Karayip ve Pasifik ada devletlerini ABD'nin yasalarını bölgesel olarak uygulamasına ve Federal Soruşturma Bürosu (FBI) ve diğer kolluk kuvveti birimlerini kullanmasına boyun eğmeye zorlayacak kadar güçlüdür. Dahası, uyuşturucuyla ilgili olmayan izleme operasyonlarına uyarılama ya da genişletme girişimleri sorunludur. Sonuç olarak, bu sistemi Güneydoğu Asya ve Kuzeybatı Hint Okyanusu'nda başarısız olmasındaki etmenlerden biri sistemin açık eksiklikleridir, yani ulusal egemenliğe karşı tehditleri, kanun uygulayıcılarına yönelik yükümlülük tehditleri, ABD yasalarının ve kurumlarının ülkesi dışında uygulanması girişimleri ve ABD'nin zorbalık ve yeni-sömürgeci geçmişidir. Tarihsel gelişimine bakıldığında, sistem temel olarak bireylere uygulanmaktadır çünkü yargı yetkisinin ülke üzerinde değil de insan üzerinde etkili olduğu iddia edilir.

2- Küçük Devletlerin Egemenliği Aşınıyor mu?

Karayip ve Pasifik devletleri kerhen de olsa uyuşturucu ve YUKB ile mücadeleyle sınırlı SA operasyonlarına boyun eğmişlerdir. ABD'nin bu sistemi yasa dışı göç, insan kaçakçılığı ve deniz terörizmiyle ilişkili olarak temel dış politikaya dönüştürme girişimi direnişle karşılaşmıştır. Bu

---

¹² Ülkedışılığın tarihçesi, sorunları ve gelecek öngörülleri bkz. <www.mfa.go.th/main/en/organize/1085/19297-The-Elimination-of-Extraterritoriality.html> (erişim tarihi: 31/12/2019).

sistemi söz konusu ülkelerin karasuları, bitişik bölgeleri, münhasır ekonomik bölgeleri (MEB) ve kıta sahanlıkları içinde ya da yakınında gerçekleştirmek egemenliğin ihlali, ulusal yargı yetkisinin inkarı ve ABD yasalarının ve yeni-kolonciliğin ülkedışılığına izin vermek olarak kabul görmektedir. Aşağıda da görüleceği gibi, kendi vatandaşları tarafından dava edilmek, vatandaşların ulusal olarak korunmasının terkedilmesi, ABD'nin zorlaması, kirli işler çevirme ve kendi karasuları/bitişik bölgesi/MEB'i içinde yargı yetkisi tartışmasını yeniden alevlendirmek gibi birçok tehlikeyi de barındırmaktadır. Vatandaşlarından ve kuruluşlarından gelen sert eleştiriler ilgili hükümetlerin ABD ile SA'ların uygulanması için protokol ve prosedürleri gözden geçirmesini sağlamıştır. Burdaki söz konusu olay uyuşturucu kaçırdıklarından şüphelenilen Jamaika vatandaşlarının (balıkçılar) tutuklanma ve kötü muamele görme iddialarıdır. ABD'nin diğer ada ülkeleri dezavantajlı şartlarla SA imzalamaya zorladığı başka örnekler de mevcuttur. ABD'nin SA'ları imzalatmak için güç kullanma, yabancı yardım programlarının azaltılması ya da kaldırılması gibi tehditleri kullandığı iddia edilmiştir. Dolayısıyla, bu düzenlemenin ABD'ye ya da ABD tarafından düşman kabul edilen Küba, Venezuela ve bunlarla ilişkili rejimlerle geçerli olmaması şaşırtıcı değildir. Böyle bir SA kapsamında Jamaika hükümeti, 2017'de ABD Sahil Güvenlik kuvvetleri tarafından Hawaii karasularında gözaltına alınan beş Jamaikalı balıkçının birincil yargılamasından feragat etmiştir¹³. Bu kişilerden dördü ABD Sahil Güvenlik kuvvetlerine gözaltına alınma ve tu-

---

¹³ Anna C. Pratt (a1) and Jessica Templeman (a2) "Jurisdiction, Sovereignties and Akwesasne: Shiprider and the Re-Crafting of Canada-US Cross-Border Maritime Law Enforcement":[26] Cambridge University Press-Online: 27 December 2018 <<https://doi.org/10.1017/cls.2018.>> (erişim tarihi: 17/12/2019).

tuklanmalarına müteakip kötü muamele nedeniyle dava açmışlardır. Davaya ABD ve Jamaika hükümetlerini sıkıntıya sokmuştur.

3- Sivil Özgürlüklere ve İnsan Haklarına Tehdit mi?

Yukarıdaki kötüye kullanma iddiaları Amerikan Sivil Özgürlükler Birliği'ni de (ACLU) içeren dana geniş bir durum halini almıştır. ACLU bu kişilere yasal temsil sağlamayı kabul etmiştir ve konu artık ABD'deki bir mahkemeye taşınmıştır. New Kingston'daki ofisindeki bir basın toplantısında konuyu duyuran bir Jamaika hükümet görevlisi¹⁴ Jamaika vatandaşlarının insanca muamele gördüklerinden ve temel haklarının gözetildiğinden emin olmak için bir gözden geçirme yapılacağını belirtmiştir. "Jamaika Hükümetinin birincil yargı yetkisinden feragat etmesi, vatandaşlarının insanca muamele görmesinden feragat ettiği anlamına gelmektedir. Gözden kaçan boşlukların olmadığından ve eğer varsa bunların giderildiğinden emin olmak için süreci gözden geçirmek konusunda kararlıyız."¹⁵ Sisteme yönelik eleştiriler, balıkçılar tarafından açılan davanın SA'ların uygulanmasında önemli bir dönüm noktası olduğunu belirterek Jamaika Hükümetinin vatandaşlarının temel hak ve özgürlüklerinin korunması ve iyileştirilmesi konusunu ciddiye almadığına dikkat çekmektedir. Süreç içinde ABD feragatnameler yoluyla SA ortakları olan diğer ülkelerin ve bunların vatandaşlarını değil kendi vatandaşlarını koruma ve kendi çıkarlarını güvenceye alma konularına daha çok özen

---

¹⁴ Bayan Johnson Smith, Jamaika Dış İlişkiler ve Dış Ticaret Bakanı, Saygıdeğer Senatör Kamina Johnson Smith. Röportaj Jamaican Observer 25 Haziran, bkz. <www.jamaicaobserver.com/editorial/as-we-review-the-shiprider-agreement-171122?profile=1100> (erişim tarihi: 28/12/2019).

¹⁵ A.g.e.

göstermiştir. Bu iddialar doğrultusunda SA'ların ulusal yargı yetkilerine tehdit oluşturduğu eleştirisi yapılmıştır.

4- Ulusal Yargı Yetkisine Tehditler

Bir Guyana hükümet görevlisi şu şikâyette bulunmaktadır: “Ortak ülkelerle uluslararası insan hakları yasalarına bağlılık temelinde işbirliği yaparken, ACLU davasında ortaya konan endişelere yanıt vermek için protokollere ve prosedürlerimize hangi süreç ve hükümlerin eklenebileceği konusunu etkin bir biçimde ele alıyoruz.”¹⁶ Bu nedenlerden ötürü Guyana düzenlemeye katılma konusunda isteksizdi. Dört yıl süren yoğun bir ABD baskısı sonucunda Guyana ABD yetkililerinin şüpheli uyuşturucu kaçakçılarını kendi ulusal karasularında ve hava sahasında kovalamasına izin veren bir antlaşmayı imzalayan diğer 23 ülkeye katıldı. ABD Uyuşturucuyla Mücadele Dairesi (DEA) görevlilerinin gerekli izin almadan ve yerel bir shiprider ya da kolluk kuvveti görevlisi olmadan herhangi bir tutuklama yapmak için öyle ya da böyle ülkesine gireceğinden endişe eden Guyana bölgedeki önemli anlaşmazlıklardan biriydi.

Ancak¹⁷ ABD ile SA'nın imzalanmasından sonra Guyanalı bir bakan acil durumlarda parlamentonun onayının gerekli olmayacağını söylemiştir. Yetkililer antlaşmanın imzalanması sırasında en iyi diplomatik yüzlerini takınmışlar ve her iki hükümetin de enerjilerini ve kaynaklarını ülkelerinin uyuşturucuyla mücadele kapasitelerini güçlendirmek için kulla-

---

¹⁶ Bkz. UNODC, Ship riders': tackling Somali pirates at sea, bkz. <<https://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/ship-riders-tackling-somali-pirates-at-sea.html>> GEORGETOWN, 12 Nisan 2001 (IPS) (erişim tarihi: 13/11/2019).

¹⁷ A.g.e. (Hükümet sözcüsü ve Savunma Bakanı Roger Luncheon'a atıf).

nacaklarını belirtmiştir¹⁸. İşte bu yüzden, uyuşturucu kaçakçılığına karşı mücadele Guyana'nın kendini adadığı bir uluslararası sorumluluktur¹⁹. Ancak Guyana'nın sonunda imza attığı yıllarda, ülke ABD'yi şantaj girişimle suçlamıştır. Sözgelimi, 2005 yılında Hollanda'ya giden pirinç yüklü bir geminin aranması için talep edilen ABD yardımı reddedilmiştir. Güvertede kokain bulunmuş ve yerel yetkililer yakıt tanklarında ya da gizli bölmelerde daha fazla yasa dışı uyuşturucu olup olmadığını görmek için su kesiminin altında daha derinde araştırma yapmak amacıyla yardım istemişlerdir. Ulusal yargı yetkisine yönelik tehdit suçlamaları zorbalık ve yeni-sömürgecilik iddialarına kadar varmaktadır.

5- Zorbalık ve Yeni Sömürgecilik Çağrışımları

Bu suçlama yabancı sicile tescil edilmiş bir geminin ABD'nin SA talebi Guyana tarafından onaylanana kadar uzunca bir süre bekletilmesiyle ilişkilidir. Malta sicilli *M.V. New Charm* adlı gemi Georgetown Limanında aylarca beklemiş ve yerel yetkililer ABD'nin reddetmesi karşısında ne yapacaklarına karar vermeye çalışmışlardır. Sonunda, Filipinli mürettebatı serbest bırakmışlar ancak gemiyi tutmuşlardır. Ancak, gemi hiçbir zaman tam olarak aranmamıştır çünkü Guyana gereken soruşturmayı yürütecek uzmanlığa sahip değildir. Zamanın İçişleri Bakanı ABD'nin eylemlerini “şantaj” olarak nitelendirmiştir²⁰. Ancak, Guyana kapitülasyonu, yani *Shiprider Paktının* imzalanmasıyla birlikte, benzer bir talebin reddedilmesi pek mümkün görünmemektedir. Dahası,

---

¹⁸ A.g.e. (ABD'nin yeni Guyana Büyükelçisi Ronald Godard'a atf).

¹⁹ A.g.e. (Luncheon).

²⁰ A.g.e. (Saygıdeğer Ronald Gajraj'a atf).

Guyana kendi uyuşturucuyla mücadele ajanlarını yetiştirmek, gemileri ve uçakları aramak için ileri teknoloji ekipmanlar kullanmak ve ABD'nin üç devriye gemisini kullanmak konularında fayda elde etmiştir. Yetkililer gemi sahibi olmak konusundaki endişelerin 2014 yılında her iki tarafın da kendi bölgelerinde olduğunu iddia ettiği zengin açık deniz petrol yatakları üzerinden komşusu Surinam'la neredeyse savaşın eşiğine gelen hükümetin Guyana Savunma Kuvvetlerini donatmayı bir öncelik olarak belirlemesinden kaynaklandığını söylemiştir. Guyana'ya kıyasla Surinam kendi sularında devriye görevi sürdürmek amacıyla sekiz modern gemi almak için 49 milyon dolar harcamıştır. Ancak, Guyana'nın karşılaştırılabilir bir filosu yoktur ve Sahil Güvenlik kuvvetleri devriye görevleri için ticari balıkçılık şirketinden bir trol gemisi kiralamak zorunda bile kalmıştır.

IV. SA'LARIN DENİZ HAYDUTLUĞUNA VE GEMİLERE KARŞI SİLAHLI SOYGUNLARA GEÇİŞİ

A) HAYDUTLUĞA GEÇİŞTE SORUNLAR

Uyuşturucudan farklı olarak haydutluk uluslararası bir suçtur ve herhangi bir devlete şüphelileri açık denizde herhangi bir yerde tutuklama ve kendi mahkemelerinde yargılama izni vermektedir²¹. Dolayısıyla, bu durum haydutlukla ve gemilere karşı silahlı soygunlarla mücadelelerde SA'lara ihtiyacı ortadan kaldırmaktadır. UNCLOS 100 ve 105 ila 107. Maddeleri yoluyla taraf devletlere haydutluğun bastırılması ve tutuklama yetkisi konusunda işbirliği yapmaları görevini vermesine karşın, haydut-

---

²¹ UNCLOS madde 99.

luğa karşı mücadele hâlâ devam etmektedir. Somali haydutluğuyla ilgili sorunlar şunlardır:

- (1) Somali kendi vatandaşlarını tutuklayamayan ve yargılayamayan çökmüş ve işlevsiz bir ülkedir;
- (2) Düzenlemenin uygulanması uluslararası bir suç olmayan gemilere karşı silahlı soygun eylemlerini kapsamayacaktır;
- (3) Tutuklamayı yapan ve çoğunlukla Batılı Güçlere ait olan donanmalar bazı nedenlerden ötürü şüphelileri taşımak ve kendi mahkemelerinde yargılamak için hazırlıklı değildir²²;
- (4) Çoğunluğu Doğu Afrika'da olmak üzere (hedeflenen yargılama yerleri) ülkelerin kendi sorunları ve öncelikleri vardır²³;
- (5) Yukarıda sözü edilen ülkeler kendi güvenliklerini gözetmektedir ve atık alanı muamelesi görmeye hazır değildir.

Sonuç olarak, Ruanda ve Yugoslavya (Lahey) mahkemeleri gibi Mahkemeler, müşterek devriye operasyonları, SA'lar ve şüphelilerin komşu Arap ve Doğu Afrika ülkelerine transferine ek olarak Arusha'da özel bir uluslararası haydutluk mahkemesi kurmayı da içerecek farklı çözümler aranmıştır. En sonunda, *BM Güvenlik Konseyi* devletleri ve bölgesel örgütleri başka ülkelerden kolluk kuvvetleri görevlilerini gemiye almak, *Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi* kararları, özellikle de 1851 (2008) kapsamındaki operasyonlarda ele geçen kişilerin kovuşturulması ve yargılanmasını kolaylaştırmak için haydutları gözaltına almayı isteyen ülke-

²² İsteksizliğin nedenleri güvenlik ve maliyeti de içermektedir, ancak gerçek nedenler şüphelilerin bu ülkelerden siyasi sığınma talep etmeleri korkusudur.

²³ Bunlar ekonomik yoksunluk, iş gücü yoksunluğu ve diğer donanma, yargı ve güvenlik gibi kaynaklardan yoksunluğu içermektedir.

lerle özel antlaşmalar imzalamaları çağrısı yapmıştır²⁴. Ancak, BM ve tutuklayan kuvvetlerin SA önerileri milliyetçilik, egemenlik ve anlaşmaya niyetli ülkelerin deniz kuvvetlerini uluslararası sorumluluktan kaçınma ve bu ülkeleri (Doğu Afrika Ülkeleri) istenmeyen haydutluk şüphelileri için bir atık alanı olarak kullanma suçlamaları gibi sorunlarla karşılaşmıştır.

B) ALTERNATİF ÇÖZÜMLER OLARAK ULUSLARARASI ÖRGÜTLER

BMGK bölgesel kapasiteyi *Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi*'nin yardımlarıyla arttırmak, UNCLOS ile uyumlu ve etkili SA'lar düzenlemek ve SUA 1988 sözleşmesini ve 1988 ve 2005 protokollerini, UNTOC 2000 ve diğer ilgili enstrümanları uygulamak için Somali açıklarında haydutluk ve denizde silahlı soygun ile mücadele eden bütün devletleri ve bölgesel örgütleri, bölgedeki haydutluk ve silahlı soygun olaylarıyla ilgili bilgileri koordine edecek bir merkez kurmaları için teşvik etmiştir. Yasal sorunlar şüphelileri ve yargı yetkisini (haydutluk davası) bağlama ihtiyacı etrafında şekillenirken, uygulama sorunları özellikle de Doğu Afrika ülkelerinin eksiklikleridir²⁵. Deney SA'ları diğer bölgelere genişletmeyi amaçlamaktaydı, ancak Afrika bölgesinde yalnızca biri başarılı olmuş, Somali projesi başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Düzenlemeyi temel amacından saptıracağı ve ABD'nin (SA'ların kurucusu

²⁴ BMGK Karar 1851 2008- oybirliğiyle kabul edilmiştir; SA'lara vurgu yapmasının temel nedeni SA'ları Karayip ve Pasifik bölgesinden Hint Okyanusu'na kaydırılması işleminde ABD'nin sponsor olmasıdır. Metin ve Ayrıntılar için bkz. <unscr.com/en/resolutions/1851> (erişim tarihi 27/12/2019).

²⁵ Bkz. 22. dipnot.

olarak) art niyetli olduğu şeklinde yukarıda da belirtilen dezavantajlar nedeniyle ev sahibi ülkeler tarafından reddedilmiştir. SA, Somali'yle işbirliği yapan devletlerin ve komşu devletlerin savaş gemilerine, haydutluk eylemleri nedeniyle tutuklanan sorgulamak ve yargı süreçlerin sürdürmede yardımcı olmak için bölgedeki devletlerden kolluk kuvveti yetkililerinin binmesini sağlayacaktır.

BMGK devletleri ve bölgesel örgütleri başka ülkelerden kolluk kuvvetleri görevlilerini gemiye almak, *Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi* kararları, özellikle de 1851 (2008) kapsamındaki operasyonlarda ele geçen kişilerin Somali Federal Geçiş Hükümeti'nden, Somali karasularında *shiprider'ler yoluyla* üçüncü bir ülkenin yargısının uygulanması için önceden onay alındıktan sonra kovuşturulması ve yargılanmasını kolaylaştırmak ve bu tür antlaşmaların *SUA Sözleşmesi*'nin etkin bir biçimde uygulanmasını zayıflatmamak için haydutları gözaltına almayı isteyen ülkelerle özel antlaşmalar imzalamaları çağrısı yapmıştır. SA'lar haydutların paylaşılan sularda tutuklanmasının önündeki yasal engelleri aşmak içindir.

Dolayısıyla, büyüyen haydutluk tehdidinin sonucu olarak, BMUSO, Afrika Boynuzu'ndaki haydutları yakalamak, tutuklamak ve yargılamak için bir dizi önlem önermiştir. Bunlardan en acili, Afrika Boynuzu bölgesinden kolluk kuvvetleri görevlilerin paylaşılan sularda haydutları tutuklamak için 'shiprider' olarak savaş gemilerine çıkmalarını sağlayan uluslararası antlaşmalar oluşturmaktır. BMGK/BMUSO, aslında uyuşturucu kaçakçılığı ve yasa dışı balıkçılıkla mücadele için kullanılan SA'lar, uluslararası deniz sınırlarında kolluk faaliyetleri engellerini orta-

dan kaldırmak ve kaçakçıların ve diğer suçların yasa dışı eylemleri için paylaşılan karasularını lehlerine kullanmalarını engellemek için tasarlanmıştır. Uygulama Karayipler’de uyuşturucu kaçakçılarıyla mücadelede başarıyla uygulanmıştır. 28 Aralık 2008 BMGK 1851²⁶ kararıyla onaylanan bu öneri Afrika Boynuzu’nda giderek büyüyen bir tehdit olan haydutluğa acil bir yanıttır. Daha önceki Konsey kararlarında olduğu gibi, bu karar da kapasitesi olan devletleri, bölgesel ve uluslararası örgütleri Somali açıklarındaki haydutluk ve denizde silahlı soygun eylemleriyle aktif mücadelede yer almaya çağırılmaktadır. Bu kararlar tutarlı biçimde 1846 (2008) kararı ve uluslararası hukuka uygun olarak donanma gemilerinin ve askeri uçakların görevlendirilmesi ve haydutluk ve silahlı soygun eyleminin gerçekleştirilmesinde kullanılan ya da kullanıldığından şüphe edilen teknelerin, gemilerin, silahların ve diğer ilgili

---

²⁶ SA’larla ilgili olarak Madde 3 ve Madde 5’te öngörülen:

3. BMGK devletleri ve bölgesel örgütleri başka ülkelerden kolluk kuvvetleri görevlilerini gemiye almak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları, özellikle de 1851 (2008) kapsamındaki operasyonlarda ele geçen kişilerin Somali Federal Geçiş Hükümeti’nden, Somali karasularında shiprider’ler yoluyla üçüncü bir ülkenin yarısının uygulanması için önceden onay alındıktan sonra kovuşturulması ve yargılanmasını kolaylaştırmak ve bu tür antlaşmaların SUA sözleşmesinin etkin bir biçimde uygulanmasını zayıflatmamak için haydutları gözaltına almayı isteyen ülkelerle özel antlaşmalar imzalamaları çağrısı yapmıştır. SA’lar haydutların paylaşılan sularda tutuklanmasının önündeki yasal engelleri aşmak içindir.
5. BMGK bölgesel kapasiteyi Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi’nin yardımlarıyla arttırmak, UNCLOS ile uyumlu ve etkili SA’lar düzenlemek ve SUA 1988 sözleşmesini ve 1988 ve 2005 protokollerini, UNTOC 2000 ve diğer ilgili enstrümanları uygulamak için Somali açıklarında haydutluk ve denizde silahlı soygun ile mücadele eden bütün devletleri ve bölgesel örgütleri, bölgedeki haydutluk ve silahlı soygun olaylarıyla ilgili bilgileri koordine edecek bir merkez kurmaları için teşvik etmiştir;

ekipmanın ele geçirilmesi ve imhası kapasitesine sahip ülkeler ve örgütlere çağrı yapılmıştır²⁷.

C) ADAPTASYON VE OPERASYONEL SORUNLAR

2008 yılında Somalili haydutlarca gemilere yapılan neredeyse 100 saldırı rapor edilmiştir ve böylece Somali'nin haydutluk için bir üreme alanı olduğu açıklığa kavuşmuştur. Hükümetin dağılması hukuk sisteminin tamamen çökmesiyle sonuçlanmış ve ülkenin yakın gelecekte işleyen bir idari hukuk sistemi kurabileceğine ilişkin çok az umut vardır. SA'ların haydutları tutuklamak ve yargılamak için bölgedeki mevcut ve işleyen ceza hukuku sistemlerini kullanacağı umulmuştur. BMUSO sözcüsü şunları eklemiştir; “eğer haydutları yargı önüne getireceksek, haydutluk ve sınır aşan örgütlü suçlara ilişkin mevcut uluslararası anlaşmaların yerinde ve işler olduğu komşu devletleri işin içine katmalıyız.”²⁸ Dolayısıyla, özel bir antlaşma kapsamında, bir SA bir haydutu kendi ülkesi adına tutuklamak ve yargılanmak üzere kendi ülkesine göndermek için sözgelimi Cibuti, Kenya, Morityus, Seyşeller, Tanzanya ya da Yemen gibi ülkelerden kolluk kuvveti görevlisinin Somali kıyılarındaki bir savaş gemisine katılmasını sağlayacağı umulmuştur.

---

²⁷ Bkz. <unscr.com/en/resolutions/1846> (erişim tarihi: 21/11/2019); Somali politikasıyla ilgili diğer BMGK kararlarından bazıları şunlardır: 1814 (2008), 1816 (2008), 1838 (2008), 1844 (2008), 1846 (2008), 1851 (2008), 1897 (2009), 1918 (2010), 1950 (2010), 1976 (2011), 2015 (2011), 2020 (2011), 2077 (2012) 2125 (2013), 2184 (2014), 2246 (2015), ve 2316 (2016) ve 2383 (2017), aynı zamanda Başkan'ın 25 Ağustos 2010 tarihli ifadesi (S/PRST/2010/16) ve 19 Kasım 2012 tarihli (S/PRST/2012/24) ifadesi.

²⁸ Ibid.

Her ne kadar SA'lar denizdeki haydutlarla mücadelede iyileştirici eylemler olsa da, bunlar Afrika Boynuzu'ndaki sorun için kalıcı, uzun süreli çözümler değildir. Bu sorun etkilenen ülkelerin haydutluk davalarını etkin bir biçimde kovuşturabilmeleri ve yargılayabilmelerini sağlamak amacıyla bölgesel ceza hukuku sistemi kapasitelerine daha büyük ve sürdürülebilir yatırım gerektirmektedir. BMUSO'nun gözetimindeki BMSÖS, birçok haydutluk ve gemilere karşı silahlı soygun ve bunlara eşlik eden suçlarla mücadele için uluslararası işbirliğine dair güçlü hükümler ileri sürmektedir ve BMUSO, bu suçun ileride de ele alınabilmesi için ülkelere hukuk sistemlerini güçlendirmede yardımcı olabilir. Sözleşme ve iki ek protokol²⁹ birçok haydutluk ve gemilere karşı silahlı soygun ve bunlara eşlik eden suçlarla mücadele için uluslararası işbirliğine dair güçlü hükümler ileri sürmektedir ve BMUSO bu suçun ileride de ele alınabilmesi için devletlere hukuk sistemlerini güçlendirmede yardımcı olabilir. Sonuç olarak SA düşüncesi terk edildi ve alternatif düzenlemeler yapıldı.

V. ULUSAL VE ULUSLARARASI İÇTİHAT HUKUKUNA ETKİSİ

A) SA'LARA ALTERNATİF OLARAK AKTARIM ANTLAŞMALARI VE MZ'LER

Yukarıda da belirtildiği gibi alternatiflerden biri Uluslararası Ceza Mahkemesine, Önceki Yugoslavya Mahkemesine (Lahey) ve Ruanda Mah-

²⁹ İnsan Ticaretini, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretini Önleme, Durdurma ve Cezalandırmaya İlişkin BM Protokolü ve Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol-bkz. <<https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/index.html?ref=menuseide>> (erişim tarihi: 10/12/2019).

kemesine ek olarak Arusha'da Uluslararası Haydutluk Mahkemesinin oluşturulmasıydı. Bu birçok devlet tarafından reddedilmiştir. Buradaki sorun hemen hemen Karayip ve Pasifik ülkelerine benzer şekilde devriye atmak ve tutuklamak için donanma kapasitesinin olmaması, yeterli yargı altyapısının olmaması ve yeterli sayıda yargı mensubunun olmamasıdır. Bu durumun sonuçları şüphelilerin ABD'ye teslim edildiği Karayip ve Pasifik'teki deneyimlerin tam tersi olmuş, ABD ve diğer devriye gezen ülkeler şüphelileri yerel yargıya teslim etmişlerdir. Buradaki amaç, ship-rider'in yalnızca şüpheli ve yerel yargı arasında bağ oluşturmak için alıkoymasına izin verecek şekilde kısmi bir amaçtır. Bu nedenle, SA yerine Kenya, Seyşeller ve ABD, BK, Danimarka ve AB arasında *Çok-yönlü ve İkili MZ'ler ve Antlaşmalar* ortaya çıkmıştır. Diğer yandan, AB ile Kenya, Morityus ve Seyşeller arasında çok-yönlü antlaşmalar ortaya çıkmış ve daha sonra bu ülkelerle Somali arasında ülkeye geri gönderme antlaşmaları imzalanmıştır. Dolayısıyla, özellikle devriye gezen başlıca ülkelerin SA'ları özellikle de Kuzey Batı Hint Okyanusu bölgesinde yürürlüğe koymadaki başarısızlıklarından sonra, alternatifler ivedilikle düşünülmeliydi. Bunun sonucunda da bölgedeki ülkeler ve ABD³⁰, BK³¹, AB³² ve özellikle Kenya³³, Morityus³⁴ ve Seyşeller³⁵ gibi diğer güç-

---

³⁰ Bkz. 32-33 nolu dipnotlar.

³¹ BK Kenya, Morityus ve Seyşellerle benzer antlaşmalar imzalamıştır bkz. 33 nolu dipnot.

³² Avrupa Birliği Yönetimindeki Donanma Kuvvetleri (EUNAVFOR) tarafından alıkonan ve Haydutluk Eylemlerine Karıştığından Şüpheli Edilen Kişiler ile EUNAVFOR Tasarrufunda Bulunan El Konmuş Malların EUNAVFOR'dan Kenya'ya Aktarım Koşulları ve Yolları ve Bunların Aktarımdan Sonra Göreceklere Muamele hakkında AB ve Kenya hükümeti arasındaki yazışmalar, 2009 O.J. (L 79) 49-59 [bundan sonra AB-Kenya Aktarım Antlaşması]. 120.

lerle *İkili ve Çok-yönlü Aktarım Antlaşmaları (AA) ve MZ'ler* imzalanmıştır. Bu AA ve MZ'ler UNCLOS ilkelerini ve şüphelilerin temel hak ve özgürlüklerini koruyan uluslararası sözleşmeleri içermektedir.

B) SA'LARIN ULUSAL VE ULUSLARARASI İÇTİHAT ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

SA'ların uygun olduğu bütün suçların aksine, haydutluk oldukça değişiktir. Haydutluk, bütün devletlere işbirliği yapma ve durumu ortadan kaldırma sorumluluğu yükleyen uluslararası bir suçtur. UNCLOS Madde 100'de de yer verildiği gibi, bu suç ayrıca bütün devletlere şüphelileri açık denizlerde tutuklama ve kendi ulusal mahkemelerinde yargılama hakkını doğrudan ve kendiliğinden vermektedir. Bu Kuzeybatı Hint Okyanusu'nda haydutluğu bastırmak için katkıda bulunan bütün deniz kuv-

³³ Bkz. Sözelimi Batı Hint Okyanusu, Aden Körfezi ve Kızıldeniz'de Haydutluk Şüphelileri ve Ele Geçirilen Malların Aktarım Koşulları için Mutabakat Zaptı, ABD-Kenya (16 Ocak 2009) (yazar ile görüşme) [bundan sonra ABD-Kenya Aktarım Antlaşması].

³⁴ Bkz., 'Morityus'la Haydutluk Antlaşmasının İmzalanması', GOV.UK (8 Haziran 2012), <<https://www.gov.uk/government/news/signing-of-piracy-agreement-with-mauritius>>, (erişim tarihi: 13/12/2019); Avrupa Birliği ve Morityus Cumhuriyeti arasında Haydutluk Şüphelilerinin ve İlgili El Konmuş Malların AB Yönetimindeki Donanma Kuvvetlerinden Morityus Cumhuriyetine Aktarımı ve Haydutluk Şüphelilerinin Aktarımdan Sonraki Şartları, (2011 O.J. (L 254) 3. 119) (erişim tarihi: 16/12/2019).

³⁵ BK-Sejšeller işbirliği için bkz.: International cooperation between Seychelles, UK and Denmark takes tough stance on piracy, International cooperation between Seychelles, UK and Denmark takes tough stance on piracy, <<https://www.breakingtravelnews.com/news/article/international-cooperation-between-seychelles-uk-and-denmark-takes-tough-stance/>> (erişim tarihi: 19/11/2019); ayrıca bkz. Ademuni-Odeke: "Jurisdiction by Agreements Over Foreign Pirates in Domestic Courts: In Re Mohamud Mohamed Dashi and 8 others", University of San Francisco Maritime Law Journal, 2011-2012, Vol. 24, No.1, pp.35-64.,12; Ademuni-Odeke: "Somali Piracy: the missing link in jurisdiction over foreign pirates under international law" Journal of International Maritime Law, Vol.17 No.pp.1-26, 2011.

vetleri için geçerlidir. SA'lar yargı yetkisinin temel ilkelerini, faile göre şahsilik³⁶, mağdura göre şahsilik, koruma ve evrensellik, ortadan kaldırmayı amaçladığından, bu durum SA'ları geçersiz kılacaktır. Ancak, yukarıda sözü edilen güçler farklı nedenlerle bu zorluğu üstlenmekte isteksiz davranmışlardır. Bunun yerine, SA'lara çok az ihtiyaç olduğu durumlarda, SA'ların uluslararası yükümlülüklerden kaçma aracı olmasını yeğlemişlerdir. Karayip ve Pasifik dışındaki bölgelere genişletilmesi başarısız olsa da SA'lar yargı bürokrasisini ve dolayısıyla çatışmaları baypas ederek uluslararası ceza içtihatını geliştirmiştir.

Burada göze çarpan temel konu devletlerin vatandaşları üzerindeki yargı yetkisi ve mümkün olduğu durumlarda ülkelerin kendi vatandaşlarını korumalarıdır. Sonuçta, *Nottebohm Davasının*³⁷ ardından saldırgan ve

³⁶ (Vatansız deniz haydutları ve bayrak devleti yargı yetkisini içermektedir); mülkîlik ilkesi (karasuları devleti, liman devleti, kıyı devleti ve kıta sahanlığı/MEB dahil); mağdura göre şahsîlikilkesi; koruma ilkesi; evrensellik ilkesi (evrensel suçlar ve ülkedışılık).

³⁷ Nottebohm Davası (Lihtenştayn v. Guatemala) [1955] ICJ 1 Uluslararası Adalet Divanı'nda görülen 1955 davasının tam adıdır. Lihtenştayn, Friedrich Nottebohm'un Guatemala tarafından Lihtenştayn vatandaşı olarak tanınmaya zorlanması için bir mahkeme kararı talep etmiştir. Mahkeme yargı yetkisinin doğması için devlet ile birey arasında gerçek bağ olması gerektiğine karar vermiştir. Bu durumda Lihtenştayn, Guatemala hükümetinin bir Lihtenştayn vatandaşı olan Friedrich Nottebohm'a uluslararası hukuka aykırı muamele ettiği gerekçesiyle iade ve tazminat talep etmiştir. Guatemala Mahkeme'nin yargı yetkisine itiraz etmiştir; ancak Mahkeme 18 Kasım 1953'teki duruşmada itirazı reddetmiştir. 6 Kasım 1955'teki ikinci duruşmada Mahkeme Bay Nottebohm'un uyruğu konusunda Lihtenştayn'ın iddiasının kabul edilemez olduğuna karar vermiştir. 1905'te Guatemala'ya yerleşen ve orada ikamet etmeye devam eden bir Alman vatandaşı olan Bay Nottebohm hakkında bir devlete uluslararası bir sav ileri sürme hakkını sağlayan şey bir Devletle bir birey arasındaki vatandaşlık bağıdır. Ekim 1939'da – İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasından sonra – Avrupa seyahati sırasında Lihtenştayn vatandaşlığını almış ve 1940'ta Guatemala'ya geri dönmüş ve 1943'te savaş tedbirleri nedeniyle sınır dışı edilene kadar mesleğini icra etmiştir. Uluslararası uçaktayken, vatandaşlık hakkının diğer devletlerce tanınması yalnızca bireyle vatandaşlığı sağlayan devlet ara-

yargı yetkisi arasında bir bağ olmalıdır. Bu durum aynı zamanda *Cenevre Açık Deniz Sözleşmesi* 1958 5(1)³⁸ Maddesinin ve UNCLOS 91(1)³⁹ Maddesinin ve *1986 Birleşmiş Milletler Gemilerin Tescil Şartları Sözleşmesi'nin*⁴⁰ yorumlanmasıyla ortaya çıkan IMO Davasının⁴¹ özünü oluşturmaktadır. Bu durum Somali haydutluğunda yaşanan ikilemdir⁴².

sında gerçek bir bağ olduğu durumlarda geçerlidir. Ancak Bay Nottebohm'un vatandaşlığı daha önce Lihtenştayn'la herhangi bir gerçek bağa dayanmamaktadır ve vatandaşlığa kabulün tek gerekçesi savaş zamanında tarafsız bir vatandaş statusünü kazanmasıdır. Bu nedenlerden dolayı Lihtenştayn'ın bu davaya karışma ve Bay Nottebohm adına Guatemala'ya karşı uluslararası bir iddia ortaya koyma hakkı yoktur.

³⁸ 1962'de yürürlüğe giren 1958 Cenevre Açık Deniz Sözleşmesinin 5(1) maddesi “Devlet, idari, teknik ve sosyal meselelerde bayrağını taşıyan gemi üzerinde etkin şekilde yetki ve kontrol icra etmelidir” hükmünü içermektedir. Diğer hükümler içinde şu hüküm önemlidir “Devlet ile gemi arasında gerçek bir bağın olması gerekir; özellikle Devlet, idari, teknik ve sosyal meselelerde bayrağını taşıyan gemi üzerinde etkin şekilde yetki ve kontrol icra etmelidir”.

³⁹ UNCLOS'taki özdeş hüküm Cenevre Sözleşmesinin gerçek bağ ilkesiyle ilgili 5(1) maddesinin yerine geçmiştir.

⁴⁰ Gerçek bağ gereklilikleri ve sicil kaydında bulunan gemiler için etkin bayrak devleti denetimine ilişkin UNCLOS hükümlerini destekler. Sözleşmenin amaçları 1. Maddede yer almaktadır: “Bir devlet ve o devletin bayrağını taşıyan gemiler arasındaki gerçek bağı kurmak ya da gerektiği durumlarda güçlendirmek amacıyla ve armatör ve operatörlerin tanınması ve sorumlu tutulabilmesi için olduğu kadar idari, teknik, ekonomik ve toplumsal meseleler bakımından bu tür gemiler üzerinde o devletin yargı yetkisini ve denetimini etkin bir biçimde gerçekleştirebilmek için, söz konusu bayrak devleti bu Sözleşmede yer alan hükümleri uygulayacaktır.”. Resmî metin için bkz. <[https://unctad.org/en /PublicationsLibrary/tdrsconf23_en.pdf](https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/tdrsconf23_en.pdf)>, (erişim tarihi: 29/12/2019).

⁴¹ Bkz. Ademuni-Odeke, “From the “Constitution of the Maritime Safety Committee” to the “Constitution of the Council”: Will the IMCO Experience Repeat Itself at the IMO Nearly Fifty Years On? The Juridical Politics of an International Organization” *Texas International Law Journal*, Vol. 43, 55; Ademuni-Odeke; “Jurisdiction by Agreements Over Foreign Pirates in Domestic Courts: In Re Mohamud Mohamed Dashi and 8 others”, *University of San Francisco Maritime Law Journal*, 2011-2012, Vol. 24, No.1, pp.35-64.,12. Ademuni-Odeke: “Somali Piracy: the missing link in jurisdiction over foreign pirates under international law” *Journal of International Maritime Law* Vol. 17, No. pp. 1-26, 2011.

⁴² Bkz., Ademuni-Odeke: “An Examination of the Bases for Criminal Jurisdiction over Pirates Under International Law” *Tulane Journal of International and Comparative Law*, Vol. 22 2014, pp. 305-339 at 322-326.

Ancak SA'lar ulusal yargı yetkisi altındaki sularda gerçekleşen bir haydutluk türü olan gemilere karşı silahlı soygunlara⁴³ uygulanmayacaktır. Uluslararası ceza hukukunu geliştirmesine ek olarak, hem SA'lar hem de bunun yerine konan antlaşmalar (Aktarım Antlaşmaları) yerel mahkemelerin uluslararası ceza hukukunu uygulama rollerini geliştirmiştir. Bu ülkeler arasındaki SA ve AA'lar şüpheliler ve ulusal yargıları arasında kurulan bağı gemilerinin bayrağı yoluyla yenilemiştir. Ayrıca bu antlaşmalar bayrak devleti yargısı ve uluslararası işbirliğiyle ilişkili UNCLOS hükümlerini desteklemiştir.

VI. SONUÇ

SA'lar özel amaçlar (uyuşturucu) ve belli bir bölge (Karayipler ve Pasifik) için geliştirilen başarılı bir mekanizmanın iyi bir örneğidir. Ancak, bunlar yalnızca belli bir bölge ve yasal çevre için tasarlanmış başarılı bir mekanizma örneğidir. Diğer bölgelere (Kuzey Amerika ve Pasifik), Güneybatı Asya (Çin), Batı Afrika ve ilgili alanlara yasa dışı ticaret ve balıkçılık bağlamında genişletilmiştir. Avantajları ve dezavantajları vardır. Devletlerin kendiliğinden yargılama hakkına sahip olmadığı kaçakçılıkla mücadele gibi uluslararası olmayan suçlara karşı başarılı görünmektedir. Bu açık başarı ABD'nin coğrafi ve kültürel olarak yakın olduğu bölgelerle, ABD'nin diplomatik gücüyle ve ekonomik şantajın kolaylıkla uygulanabildiği bölgelerle ilişkilendirilmektedir. Ancak, en önemli engel bu düzenlemeleri haydutluk gibi farklı nitelikleri ve özellikleri olan ve

---

⁴³ IMO tarafından yayımlanan Gemilere Karşı Silahlı Soygun ayrıntıları için bkz. <www.imo.org/en/OurWork/Security/PiracyArmedRobbery/Documents/MSC.1-CIRC.1601.pdf>(erişim tarihi: 30/12/2019).

her devletin kendiliğinden tutuklama ve yerel mahkemelerinde yargılama hakkı bulunan uluslararası bir suça genişletilmesinin başarısız olmasıdır. Bu durum ayrıca dünyanın belli bir bölgesi için tasarlanan bir sistemin başka bir bölgeye aktarılmasındaki başarısızlığı da temsil etmektedir. Bunun önündeki en büyük engel de görünür bir yeni-sömürgecilik imajı, ABD'nin zorbalık sistemi ve ABD yasalarının ülke dışı uygulamalarına izin verme korkusudur. Göze çarpan bir diğer nokta da ulus egemenliğini, kendi vatandaşlarını, kıyı bölgelerini ve karasularını yabancı yargı yetkisinden koruma isteği ve daha güçsüz tarafların vatandaşlarının korunmasının ihmal edilmesi korkusudur. Daha önce de belirtildiği gibi, “Her ne kadar SA’lar denizdeki haydutlarla mücadelede iyileştirici eylemler olsa da, bunlar Afrika Boynuzu’ndaki sorun için kalıcı, uzun soluklu çözümler değildir. Bu sorun etkilenen ülkelerin haydutluk davalarını etkin bir biçimde kovuşturabilmeleri ve yargılayabilmelerini sağlamak amacıyla bölgesel ceza hukuku sistemi kapasitelerine daha büyük ve sürdürülebilir yatırım gerektirmektedir”⁴⁴.

Bu duyarlılık Doğu Afrika’da öyle güçlüdür ki SA’lar yerine AA’lar ve AA-MZ’leri kullanılmıştır. Buna ek bir etmen de bölgede AA’ların gereksinimlerini karşılayacak kaynakların ve altyapıların bulunmayışıdır.

---

⁴⁴ UNODC’taki DG için bkz. 14-18 nolu dipnotlar.

KAYNAKÇA**1. MAKALELER**

Stephen Vasciannie, ‘Political And Policy Aspects Of The Jamaica/United States Shiprider Negotiations’ (1997) 43(3) *Caribbean Quarterly*, SECURITY IN THE CARIBBEAN <<https://www.jstor.org/stable/40653997>> erişim tarihi 10/12/2019.

Holger W. Henke, ‘Drugs in the Caribbean: The “Shiprider” Controversy and the Question of Sovereignty’ (1998) 64 *European Review of Latin American and Caribbean Studies / Revista Europea de Estudios Latinoamericanos y del Caribe* <<https://www.jstor.org/stable/25675778>> erişim tarihi 05/12/2019.

PJJ van der Kruit - 2007 “Bilateral Maritime Drug-Interdiction Treaties”, Chapter 6.

Cassidy Gale, ‘Shiprider Shadow: Situating US-Caribbean Interdiction Agreements within the Law of the Sea’ 2017 31(1) <https://brill.com/view/journals/ocyo/31/1/article-p418_16.xml> erişim tarihi 13/12/2019.

Suzette Haughton, ‘Bilateral Diplomacy: Rethinking the Jamaica-US Shiprider Agreement’ 2008 3(3) *The Hague Journal of Diplomacy*, 3(3) <https://brill.com/view/journals/hjd/3/3/article-p253_3.xml?language=en> erişim tarihi 01/12/2019.

Elliott Abrams, ‘The Shiprider Solution: Policing the Caribbean’ (1996) *The National Interest* <<https://nationalinterest.org/article/the-shiprider-solution-policing-the-caribbean-487>> erişim tarihi 01/12/2019.

Editorial Comments, ‘As we review the Shiprider Agreement’ (2019) The Jamaican Observer <www.jamaicaobserver.com/editorial/as-we-review-the-shiprider-agreement-_171122?profile=1100> erişim tarihi 01/12/2019.

2. KİTAPLAR VE RAPORLAR

US Department of State, Agreement between the Government of the United States and the Government of the Republic of Vanuatu Concerning the Counter Illicit Transnational Maritime Operations <<https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/05/39-Signed-Shiprider-Agreement-with-Vanuatu-.pdf>>.

Kathy-Ann Brown, The Shiprider model: an analysis of the U.S. proposed agreement concerning maritime counter-drug operations in its wider legal context (University of the West Indies Faculty of Law 1997).

US Department of State, *Agreement Between the United States of America and the Government of Bahamas Concerning a Cooperative Shiprider And Overflight Drug Interdiction Program* (Nassau, 1996).

US Department of State, *Agreement Between the Government of the United States of America and the Government of Barbados Concerning Cooperation in the Suppressing Illicit Maritime Drug Trafficking* (Bridgetown, 1997).

US Department of State, *Agreement between the Government of the United States of America and the Government of Trinidad and Tobago concerning maritime counter-drug operations* (Port of Spain, 1996).

US Department of State, *Agreement between the Government of the United States of America and the Government of Antigua and Barbuda concerning maritime counter-drug operations* (St. John's, 1995).

US Department of State, *List of 11 Shiprider Agreements* <https://search.usa.gov/search?query=Shiprider+Agreements&commit=Search&utf8=%E2%9C%93&affiliate=dos_stategov> erişim tarihi 16/12/2019.

3. ABD SHIPRIDER ANLAŞMALARININ LİSTESİ

US Department of State, 'U.S. Relations With Canada BILATERAL RELATIONS FACT SHEET' <<https://www.state.gov/u-s-relations-with-canada/>>.

US Department of State, 'U.S. Engagement in the Pacific' <<https://www.state.gov/u-s-engagement-in-the-pacific/>>.

US Department of State, 'Micronesia (08-514) – Cooperative Shiprider Agreement' <<https://www.state.gov/08-514>>.

US Department of State, 'Chapter 12 2016' <<https://www.state.gov/chapter-12-2016>>.

US Department of State, '39 – Signed Shiprider Agreement with Vanuatu' <<https://www.state.gov/39-signed-shiprider-agreement-with-vanuatu/>>.

US Department of State, 'Pacific Islands Forum - U.S. Engagement in the Pacific Islands' <<https://www.state.gov/pacific-islands-forum-u-s-engagement-in-the-pacific-islands/Fisheries>>.

US Department of State, ‘Illegal, Unreported, and Unregulated Fishing’ <<https://www.state.gov/key-topics-office-of-marine-conservation/illegal-unreported-and-unregulated-fishing/>>.

US Department of State, ‘Fishing, the Port State Measures Agreement, and the Global Record of Fishing’.

US Department of State, ‘Telephonic Press Briefing with Pamela Powers, Department of Veterans Affairs Chief of Staff; and Nicholas Dean, State Department Director for Australia, New Zealand, and Pacific Islands’ <<https://www.state.gov/pamela-powers-va-chief-of-staff-and-nicholas-dean-state-dept-director-for-au-nz-and-pict/>>.

US Department of State, ‘Vanuatu Independence Day’ <<https://www.state.gov/vanuatu-independence-day/>>.

US Department of State, ‘U.S. Engagement in the Pacific’ <<https://www.state.gov/u-s-engagement-in-the-pacific-2/>>.

US Department of State, ‘Telephonic Press Briefing with Admiral Karl L. Schultz, Commandant, U.S. Coast Guard’ <<https://www.state.gov/press-briefing-with-admiral-karl-l-schultz-commandant-u-s-coast-guard-2/>>.

Source of the List US Shiprider Agreements: <https://search.usa.gov/search?query=Shiprider+Agreements&commit=Search&utf8=%E2%9C%93&affiliate=dos_stategov> erişim tarihi 31/12/2019.